五大论　基础系列六　藏中对照

因类学

རྟགས་རིགས།

建立因类学显映万法之镜

རྟགས་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཀུན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།

戒胜大格西 དགེ་བཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་རྒྱལ། ◎著　　佛子◎译

班智達翻譯小組
PANDITA TRANSLATION GROUP

使用说明
བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཐབས།

〔目次〕
༼ས་བཅད༽

☞ 实体书 དཔེ་དེབ།

释迦牟尼佛

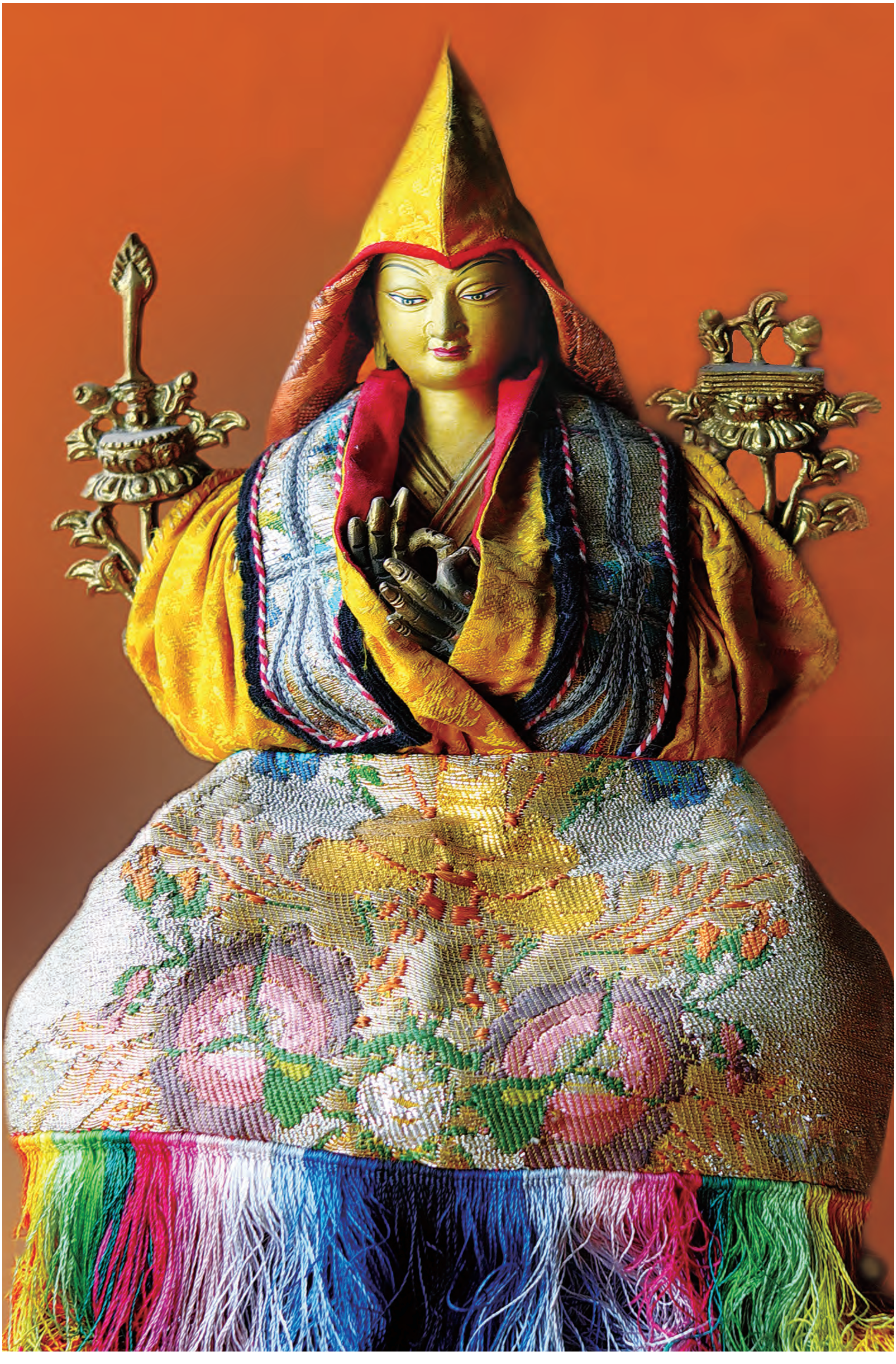

宗喀巴大师

ཇི་སྲིད་ནམ་མཁའ་གནས་པ་དང་། །
འགྲོ་བ་ཇི་སྲིད་གནས་གྱུར་པ། །
དེ་སྲིད་བདག་ནི་གནས་གྱུར་ནས། །
འགྲོ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་ཤོག །

乃至有虚空
以及众生住
愿吾住世间
尽除众生苦

11位藏传法师推荐《因类学》

观世音尊者

近十年，中国与台湾等地区对于祖先主要宗教——佛教宗义的关注逐渐提升，尤其对于殊胜的那烂陀清净传承——大小乘显密圆融之西藏宗义的信心与修行者亦逐年增长。

我不断呼吁，佛教印度班智达与成就者所造的中观、现观、戒律、俱舍以及量理等著作翻译成中文颇为重要，并鼓励大家深入学习。

现今，华人朗望格西，已于二〇〇八年成立班智达翻译小组，计划将五大论的解释等译为中文，我非常赞叹与随喜。

佛子格西，十三岁从自家园台湾来到印度达兰莎拉，进入辩经学院。十几年间，受沙弥戒、比丘戒，并学习五大论以及不分教派之印度大师的解释与各家不同说法，获得哲蚌寺格

西学位，主要担任我对华人请法者开示佛法的翻译责任。

在此，我祈求三宝，希望可令朗望格西发起的中文翻译计划顺利进行，提升求法华人对佛法的理解，开启易于前往究竟无上圆满菩提之眼。

辩经学院大海老师

所有学习七部量论与量学得到的好处，都是学《因类学》的好处。《因类学》是汇集七部量论而成的精华。

世尊说：“比丘与智者，当善观我语，如炼截磨金，信受非为敬。”**对佛法的态度不能盲从、没有理由就相信。**无论探求任何一个法的究竟真理，首先要心存怀疑，然后产生疑问，之后就会去观察，因此必须了解如何观察的法则。如果观察方式与理由不正确，就无法获得真理，所以要有正确的观察方法，而这些

道理都在《因类学》里。

洛色林学院扎巴格勒格西

《因类学》是“理路”（依据理由的一种思考模式）之宝，也是理路的根本，更是深入经藏之钥。

理路可让我们领悟深奥的佛法、优质地理解佛法、对佛法生起确信、所学得以牢固，不容易忘记；即使忘了，提醒一下马上恢复记忆，理路也对学政治者颇有帮助。

若无理路之人，忘记就全忘了。没有理路的人学习佛法像在学字典，只学到很多不同的词汇，无法去除疑惑，更不知如何举一反三，同时看不到文章或想法中的矛盾之处，我有这个经验。

此外，我认识很多在深山的闭关者，他们非常努力，可是没有很大的进步，都是因为不

了解“理路”的关系。

洛色林学院图滇悲桑格西

我发觉自己一定可以成为一个法行人，非常有信心。

比如在依止师长的修持当中，我印证了自己内心冒出来的许多理由，都是仅“未见到异品的不定因”，就如《释量论》中所说：“唯异品未见，而见其总果，因智是似量，如语比贪等。”与“唯异品不见，非即无错误，容有错误故，如比釜饭熟。”

譬如：证明对面说话者有贪，因为说话故。这个因，是辩者因为自己所说的话全由自己的贪而来，所以推测所有说话的人都有贪念。如果这样，世尊也变成有贪念，因为他也说话。这也是仅未见异品的理由，并未通达因（说话）在异品（无贪者）中无。

一般如果没有学过《释量论》，很容易将“同品遍”与“一定”画为等号。其实“同品遍”必须在“相属”的条件下才能完成。仅未见到不周遍（不一定）的例子，无法判断是“同品遍”。同样地，要证明理由正确，由于不周遍的例子无穷，所以也不可能一一透过寻找异品的例子后，才做出判断。

若简单说明，立一个理由时，可比喻为必须有“三节车厢”：第一节是“有法”，第二节是“所立法”，第三节是“因”。

对面说话者（有法）	有贪（所立法，同品）	说话（因）
对面说话者（有法）	无贪（所破法，异品）	不说话（反因）

想要证明说话者一定有贪念，必须知道无贪的人（异品之一）是不会说话的。因此，仅未见过无贪的人（异品之一）说话（因），是无法证明所有说话的人都是有贪念的。

我们平时没有用理路思考的习惯，因为我

们是钝根，所以修行时，有一半的内心转化仅来自于禅修。之前，我在南印度约一、两年的时间，经过修学《因类学》理路，感觉自己不像凡人、小孩子，因为得以完全不被欲望掌控，非常欢喜、非常赞，也很自豪。

洛色林学院洛桑登巴格西

所量可分为“现前分”与“隐蔽分”两种。“现前分”不须靠理由，感官的知觉就可以直接通达。前、后世，业果，四谛十六行相，解脱，一切相智等隐蔽分与安立根、道、果，唯有依靠思惟理由才能通达。

虽然生起“比度”并不需要了解正因的道理，但通达这些隐蔽分必须有比度，而比度是依靠正因生起。

何谓正因？若齐备三支（成立[1]正因的三

[1] 成立：通达、证明的意思。

个条件：宗法、同品遍、异品遍），则是正因；若不齐备则非正因，名为似因[2]。《因类学》即是说明正因与似因的道理。若通达《因类学》，则可知各种不同的因，借此可了悟隐蔽分的真理，也可以用正确的理由对别人解说法义。

心有正、倒两种，颠倒的大多数是烦恼，许多是靠似因而生。贪、瞋、我慢等烦恼，多是因看到片面的理由而做出错误判断与评论。如果学过正因的道理，就知道有无周遍，知道仅见于同品存在，还不能成为同品遍。成立同品遍，必须要成立相属，而且须成立周遍。

我们心中有许多正与倒的心，为了去除颠倒面，必须生起正确的心，此必须依正因而生起。

另一方面，学习《因类学》可以知道抉择真理的理路，无论有无宗教信仰的人都能受益。

[2] 似因：不正确的理由，不能够证明真理。

正因中有证明存在的与不存在的因两种，所以分为成立正因与遮遣正因两类。从果推测因，即果正因；由自性推测自性法，名自性正因；破除所遮品，可用不见不可得正因与可见不可得正因。若了解《因类学》，则可知道很多以正因破除所遮品的方法。

色拉杰学院土登扎西格西

无论有无宗教信仰的人学了《因类学》都能受益，学会了，往后就不用看精神科医生。我学了之后，无论发生什么事情，先透过观察、分析，看到理由才相信，因此让我有开阔的心胸。

遭遇到极好或极坏的事，立刻观察来龙去脉的因缘，接受、适当地处理现况，不会有过度的欢喜与悲伤。总之，给我带来内心的平静，远离情绪的干扰。

洛色林学院格桑格西

学《因类学》后变得能掌握自己，因为做任何事前会先观察、评估。同时，不管学习佛法的哲理或其他道理，都变得容易理解。

洛色林学院大直格西

若不了解三支，根本不可能证悟无常、无我，就像道路被封闭起来般。

顺世派主张："我的眼睛没有看到就不存在，所以无过去世、未来世。"学了《因类学》后，让我知道为什么顺世派的想法是错误的。

如果自己好好思惟，可以从怀疑有无前、后世开始，进而分析，最后就可以证明有前、后世。

尊胜寺住持转世格西南扎堪珠法师

我学了《因类学》中的主要内容——果、自性、不可得正因的道理，与依此产生的理路。以我个人而言，最受益的是，让我在精进学习《释量论》时起了很大的作用；还有在学习抉择中观应成派时，对于了解实事师[3]的想法有帮助。

辩经学院洛桑金巴法师

我个人学了《因类学》后，虽然没有很大的体验，但当不了解、误解或怀疑自己所学的法义时，我会暂时放弃自己的看法与执著，以正直不偏的态度，使用量学中所阐述的正因与理由分析，进而透彻知晓广大、深奥的道理，因此这着实带来益处。

[3] 实事师：《藏汉大辞典》（张怡荪主编，民族出版社）的解释是，承认事物现象为谛实有的宗教学派。

我获得的坚固确信，并非由粗估与迷信而来，由此可知，《因类学》这门学问很重要。

辩经学院蒋悲法师

格鲁派的大寺中，正式学习五大论课程前，会先教授《摄类学》、《心类学》与《因类学》。《因类学》是佛家与量学大论典的重要前行课程，说明量理著作中的理路分析方法。

《因类学》主要说明比度所依的因，内文以因的性相、分类与“因、喻、宗三者的功、过”三个科判作阐述。所谓因是指“原因”。靠所作性的理由证明声音是无常，代入“声是无常，所作性故，如宝瓶”的公式。

因可分为：正因与似因，其中正因可有许多分类。凡是正因必定囊括在果、自性、不可得三种正因当中。这三种正因，各自又有许多类别。

似因则有相违因、不定因、不成因三种，各自也有许多不同的分类。

第三科判讲说因、喻、宗三者的功、过，则以因过、因德、喻过、喻德、宗过、宗德六个科判解释。

总之，**若想获得究竟的快乐，须证明解脱与一切相智的可能性。这之前，首先要依正确的理由抉择解脱与一切相智。量理论典中抉择的所量隐蔽分——解脱与安立一切相智的因，皆在《因类学》中以浅显易懂的方式展现。**

班智达电子书系列出版序

一、缘起

班智达翻译小组规划出版一系列的电子书，以方便读者们学习，此乃基于以下三个理由：

（一）由于科技发达，手机、电脑、平板电脑等发展迅速，许多出版刊物已趋向电子化。

（二）帮助新世代的年轻人学习佛法。

（三）响应环保。

我们团体出版的电子书特色是内文加入无数的超链接，可以让读者快速找到想要的内文，这与一般的 PDF 档有很大的区别。我们将持续出版五大系列的电子书，分别是基础系列、般若系列、量理系列、中观系列、俱舍系列。各系列的书单请参见下表。

二、班智达电子书各系列书单：

系列名	序号	书名简称
基础系列	01	摄类学
	02	摄类学（藏中对照）
	03	心类学
	04	心类学（藏中对照）
	05	因类学
	06	因类学（藏中对照）
	07	建立心类学
	08	建立心类学（藏中对照）
般若系列	01	现观总义
	02	现观总义（藏中对照）
	03	现观辨析
	04	现观辨析（藏中对照）
	05	开慧增喜心摩尼
量理系列	01	释量论明解脱道疏
	02	释量论明解脱道疏（藏中对照）
	03	释量论善显密意疏
	04	除意闇日光释
中观系列	01	中观总义
	02	中观辨析
	03	开启深义眼之金匙
俱舍系列	01	阿毗达磨俱舍论颂庄严释
	02	阿毗达磨俱舍论之明解脱道疏
	03	阿毗达磨俱舍论之明解脱道疏（藏中对照）

以上五大系列的电子书每一版本都会有繁体、简体中文版两种，以利所有广大的华文阅读群众。

三、感谢与祝福

本电子书得以问世，承蒙许多人的协助与支持。首先，感谢朗望扎熙格西、自来法师的引领与教导。感谢本电子书的编辑者李萍娟居士不厌其烦且很有耐心的制作上百个链接与编辑；感谢 Tracie、Daphne 等人协助校对简体中文，感谢叶修足居士的多方协助使本书得以顺利出版。另外，要感谢的人很多，如同译序所示于此不再赘述。

最后以编辑本书的功德，祈愿诸位上师长久住世，功德主事事圆满、顺心，一切众生早日脱离苦海，成就无上菩提。

本书若有任何错误，敬请十方大德海涵；若大众对译文或编辑有任何建议，请赐予您宝贵的意见，或写信至 panditatranslation@gmail.com 留言，无尽感激！

班智达翻译小组 合十

班智達

因類學

11位藏傳法師一致推薦

藉著怎樣的因，
飛渡重洋，或跨越前生與來世。
時時不忘散布善因，
處處結出幸福善果！

戒勝 著　佛子 譯
班智達洛色林翻譯小組 審定

译序 五部大论的前行课程

七、八年前，一位西藏名叫菩提的上师曾鼓励我说："回台湾后，你应该成立一个翻译组织。"之后，又常听到观世音尊者提及："桑耶寺多年前设立了'译师班智达洲'，专门翻译佛法。"这是我成立"班智达翻译小组"的缘起。

推广佛法应以培育僧才为基础，进而利益一切社会大众。藏传佛教格鲁派僧伽教育，具有传承与完整的五部大论教育体系，其中的因明系统来自陈那、法称论师。尔后，西藏先贤祖师，将佛经内涵以活泼、深入的"辩经理路"树立思考模式，训练日后广大僧众具备敏锐、清晰、正确的思惟。

因此，我决定遵循藏传僧伽教育的顺序，先翻译《摄类学》，其次《心类学》、《因类学》，进一步再将三大寺的五部大论教科书陆续译出。这需要许多年的努力与众人的合作，非我一人能独立完成，故于二〇一一年，在北印度开办翻译培训班。

班智达翻译小组五部大论教材翻译计划

类别	书名	作者	册数	出版
基础教材	（洛色林学院）摄类学 全称：摄集摄类学诸涵义之学者喜宴善说	蒋贝赤理云丹嘉措大师	一	2011年、2013年出增订版
	心类学 全称：建立大理路心类学必备集锦	洛桑嘉措院长	一	2012年
	（洛色林学院）建立心类学 全称：建立心类学——所需总摄	蒋悲桑佩格西	一	2021年
	（洛色林学院）因类学 全称：建立因类学显映万法之镜	戒胜大格西	一	2013年

般若方面的教科书及参考书	八事七十义	福称论师	一	预定2024年
	现观总义 全称：般若波罗蜜多教授现观庄严论俱释心要庄严疏义善说——显明般若义之灯	福称论师	三	2022年
	现观辨析 全称：依理清晰阐述心要庄严疏义——再显般若义之灯	福称论师	三	预定2024年
	青莲花鬘	福称论师	一	预定2025年
	开慧增喜心摩尼	堪苏莲花胜幢大师	三	预定2026年
	末那识与阿赖耶识释难论	宗喀巴大师	一	预定2029年
	二十僧明慧梯	宗喀巴大师	一	预定2029年
量理方面的教科书及参考书	释量论明解脱道疏	贾曹杰大师	二	预定2028年
	释量论善显密意疏	福称论师	二	预定2032年
	除意闇日光释	堪苏莲花胜幢大师	一	预定2033年

中观方面的教科书及参考书	中观总义 全称：显明入中论善显密意疏之意趣——明深义之灯	福称论师	一	预定2025年
	中观辨析	福称论师	一	预定2025年
	开启深义眼之金匙	堪苏莲花胜幢大师	二	预定2027年
俱舍方面的教科书	阿毗达磨俱舍庄严释	钦文殊大师	三	预定2030年
	阿毗达磨俱舍论之明解脱道疏	僧成大师	一	预定2031年

《摄类学》是“因明”的启蒙教育，《心类学》、《因类学》是进入五部大论的前行。翻译本书，承蒙洛桑嘉措院长、大海老师、滇津悲桑法师、滇津曲尊法师、滇金雀垷法师等人才得以完成。期间，《因类学》又经过多次审定，最终，经主审单位——班智达洛色林翻译小组，好几回严谨审定与校稿，在此深深致谢。

由衷感谢上师观世音尊者、刘文钏居士、刘金釵居士、殷琪居士及滇津罗桑蒋丘等大德的善款支持，让此殊胜之翻译事业顺利开展并持续运作；衷心感谢允诺护持三年的会员群——智慧群、般若群、文殊群、语自在群、深见群、善慧群、妙音群、菩提心群、慈悲群、广行群、道相智群、一切智群、渐次加行群、刹那加行群、果法身群、自性身群、报身群、智慧法身群、化身群、新新妙音群、新新文殊22发心群、新新善慧群、智法身与成办事业群、新道相智群、新渐次加行群、大乘教授群、大乘顺决择分群、大乘正行所依自性住种性群，以及台湾与世界各地不定期随喜等大德的善款支持。

翻译本书的功德，祈愿诸位上师长久住世，功德主事事圆满、顺心，一切众生早日脱离苦海，成就无上菩提。

作者传 撰写不凡之作的悲智达人

宾玛仁钦格西写于加拿大

班智达莎拉翻译培训班第一届译

如意宝顶戒持美
禅定犹如金柱固
身着五彩智慧衣
严饰洛林尊胜足

自在善慧化身的木雅格西尊者，于十七世纪末、十八世纪初，生于木雅地区一座形似象首的山岗上，尊者父母是从外地搬迁来的一户穷人家。当他还在母胎时，本地的一位喇嘛预言：“如果为此胎儿诵尊胜佛母心咒十万遍，不但会去除他的障碍，而且会成为一位万众拥戴的人物！”

他的父母虽然很穷，但还是想尽办法圆满法事，因此孩子出生后，即为其取名为朗杰布（“十万尊胜”之意）。

小时候，他经常到村里放牧牛、羊。早上他把牛、羊赶到山上后，就坐在村边的大石上。当他在大石头上摆放与黑、白牲畜数目相等的石子后，就在大石上玩。

到了下午，他把石子收拢起来，牲畜即各自尽数归圈。村人对他如此异于常人之行径甚为惊叹。

尊者的家很穷，家里想送他到拉萨的寺庙学习，但没有路费，母亲只好将家里那把神奇的宝剑献给地方官。

换取盘缠后，尊者即到拉萨哲蚌大寺的洛色林佛学院修学五部大论。

一开始，他由于宿业未灭，怎么努力也不能如愿以偿。有一天，他便灰心丧志地离开哲蚌寺。当他走到哲蚌寺下边的柳树林里时，坐在一棵柳树下休息。此时，他看见一只小蚂蚁，为了一点小小食物不畏艰难拼命往上爬，被蚂蚁的行为深深感动，不禁想：“小蚂蚁为

了一口食物如此不辞辛劳，更何况我所追求的是无上解脱之道。”所以，他生起强烈的信心返回寺院。

当他回到寺庙时，哲蚌大殿法会刚好散会，僧众都出来解手。于是他盛了一碗僧众的净水，一口气喝了下去，发起强烈愿心：“若我有不好的习气，愿此后得以消除；若非恶习之因，愿我此后成为哑巴。”自此，尊者的恶习消除，智慧迅速增长，成为绍继法称法师之流的佼佼者，美誉远扬，徒众宛若夏云般聚集而来。

尊者担任木雅康村主持时，康村旁的尸林有厉鬼常会出来害人。他不仅降伏，而且他每天下午背诵经典时，很多僧众也都看到尸林里的雌、雄二鬼围绕着他转三圈，再敬献给尊者内供颅骨盛装的一碗甘露，而此内供颅骨，是木雅康村里最殊胜的法物。这只颅骨在西藏早期奉为康村内宝。这些都是格西伦珠桑布口述的，尊者的奇特瑞兆还有很多，在此就不一一

详及。

在拉萨神变弘愿大法会中，尊者考取头等格西学位。当时来参加游学辩经的高僧四方云集而来，在数十多万如威器雹、电般降落的提问中，尊者的宗义始终坚定宛若不动金刚般，应答如流，无人能破，也因此名震八方。

而在考格西答辩时，法王亲眼见到：在立宗座左、右处有两位印度游方僧拿着经典给尊者看。于是法王说：“这位格西有两位印度游方僧帮他，所以难于辩倒。”游学辩经圆满后，有无数所化获得法的甘露。不仅是雪域西藏，尚有大汗境域（蒙古）的信徒争相邀请尊者。为利益更多有情，尊者总排除万难，满其所愿。

此外，为完成离乡时，向一位儿时同去放牧的老奶奶，立下往生前回乡探望她的誓言，因此，尊者学成后随即返乡。

一到家乡，老奶奶已病重卧床不起。其

后，尊者依照家乡习俗，为老奶奶圆满后事。

返回故里，尊者不仅为家乡三座格鲁寺院仔细审定完一部课诵法本，也重新整理了《药师佛》、《普明如来》等仪轨。尊者散佚的部分著作，后学在年幼时也亲眼目睹。而此中最为杰出、予后辈利益最大的作品，莫过于今列为洛色林教本的《因类学》、《难点答问》二书。

尊者也曾在家乡兴建一座寺庙，但完成没多久，寺庙被强人所劫，之后，就将寺内所剩无几的佛像与法器均运往噶西寺（即四柱寺）。

在家乡期间，从四面八方来向尊者求法的人非常多。夏季，那些求法者冒着风雨、披着毡子，像灵鹫般围着尊者，蹲在雨中听法。著名的札·巴珠活佛乌坚杰敏曲极旺布，也曾到这里向尊者请求开示过《般若波罗蜜多经》。但村人因福缘不足，有眼不识如意宝珠，连一场密集玛的开示也没去请求过。为此，尊者于圆寂前悲泣不止。

尊者一生为众生所做的种种功业，我等钝根者无法用语言尽述其万分之一。

虽然，他也曾撰著自传与《演说解悟》，然被木雅康村视为秘密之书保存起来，不准拿出康村大院之外；虽然，尔后被上密院管家阿提密宗师悄悄抄了一本拿回家乡，但这两本书，后来都不知去向。

这篇略传是从阿提密宗师的徒弟与我的朋友扎西龙寺（象头寺）的卸任堪布，以及戒律师雅玛的口里所听到。

此威名三界的木雅格西崔成朗杰略传，由木雅康村僧人蒋央江村敦促下执笔。

精通内外诸学处
甚了法义显敦肃
阴闇浊世明炬般
三密妙行遍雪域

导读 1 养成用“理由”判断事情的习惯

洛色林学院图滇悲桑格西

在此，要先解说“比量”。倘若没有“比量”全是“现量”，就等于我们的所有推测全是假的。虽然有些推测不正确，但推测方式如果正确，就能够正确得知不欺诳的真理。

世上有种正确的途径，可推测过去、未来与现在的事。平时我们的推测有许多不正确，导致预估的状况与事情不符，借由了解《因类学》，可以学到正确的推演方式，在修行、商业、医药等领域，如同预估般达到成果。

佛法中使用“法行人”或“信行人”的名称。法行人是看到理由才相信，不谈经论。信行人仰赖经典与人而相信。若以一般的说法而言，法是“理由”、信是“欲望”，判断时若以“目的（对自己有暂时或长远的好处）、理

由（符合实际状况）”而作判断，是利根，类似法行人；若以欲望为先导，是钝根，等同于信行人。

学习《因类学》的目的在于让我们成为“法行人”，养成用“理由”判断事情。虽然很困难，但必须改变陈旧的判断方式，将来无论修行、处理世间事务、对自己的健康等都有益处。

平时不健康，是因为即使知道对身体有害，仍被欲望掌控而食；对身体有益处的食物，因为不想吃而不食，如果可以不随欲望转而行动会比较健康。

平时的麻烦、烦恼、问题，很多都是这么来的。虽然跟随着“理由”而行，但我们所认为的理由，很多仍是不正确的“似因”，不外乎“相违因”、“不定因”与“不成因”。基本上，“随理行”者，了解三支的道理，可检

视自己的理由是否符合三支，借此可以减少许多麻烦。自然而然会变得比较可靠，不会疯疯颠颠、恣意乱行，因此很多粗的烦恼与粗的行为会随之消失。

特别是一位学佛的人，如果想拥有优质的道次第“观修”[1]，了解《因类学》的法则，就会有优质的道次第“观修”。若无此，即使作观修时，立因、举譬喻，就好比在复习记忆中的道理，实际上变成“显修”[2]。也就是虽自以为在观修，其实是显修，不能算是观修。

辩经中的破斥、安立、断诤，应该运用在修持道次第上。举例说明，平时我们修持依止师长遇到很多困难，大多数立的因都是“似因”。心想：上师有过失、不是佛。若问：“有什么过失？”有些过失虽是眼睛直接看

[1] 观修：借由不同理由，最后确信所证明的道理，似心插于道理（深信不移、不动摇）。

[2] 显修：虽使用了理由，但觉得这些与所要证明的道理无关联，对于生起确信无法起作用。

到，但大多数是推测出来的，经仔细检查推测，才知道尽是“不定因”。若可以将内心不经意产生的这些颠倒执著的原因加以破除，那么，就可以断除大部分的固执想法。所以道次第的相违品坚决执著，大多可利用三支的理由来破，但证明仍须安立齐备三支的正因。

若简单地说，平时我们规划明、后天的事，只有一个，没有两个计划。计划一：我不死的话，这么做；计划二：我死的话，那么做。心中确信自己不会死而去做事、规划未来，这就是经典中的“有人云”。有人云：“不会死，因为会再活一个月。”为什么不会死？我们会自然安立这些理由：因为我还年轻、因为我没生病、因为我有好的条件故。从何而知？当自己生病时，才会想到我可能会死；痊愈时，就无此想法。

这些理由都不齐备三支，若三支不成立，则非“正因”。若非正因，它所证明的不一定

正确。所以在此之前，先确信三支是正因的定义。有此想法后，方可知我们无法真正确定不会死，仅依此，就可以生起“死无定期的证量”。我认为，这可以运用在所有的道次第修持上。

《因类学》的果正因与导出有意义的正因当中，我以为比较用得上的是：“成立因先行的果正因”、“成立殊因的果正因”、“成立因自返体的果正因”、自性正因中的“成立可生起的正因”。这些用途非常大，因为对于推理道次第是必备的，还有因、果方面的正因，成立未来即将获得的地、道的正因，不可得正因的“相违可得正因”，可成立四谛的流转与还灭次第，因为与其因相违，所以与它本身也成相违，这些推理我认为可以与修行结合。

导读2 法行人与信行人

佛子

经典中的“法行人”、“信行人”，与现代的“理性人”、“感性人”有相同特征。

法行人行事风格完全依据需求与理由，譬如去吃到饱的餐厅：自己肚子饱了，就不再吃，即使有更多菜色诱惑也无动于衷；有些不愿意做的事情，由于有这个必要，所以义无反顾地去做；不该生气的地方不生气；不会迷信；不该花钱的地方不花钱。

信行人做事以欲望为前导，只要想吃就吃，全不考虑身体的状况适不适合，甚至对身体有害也会去吃，总之做事不经思量，没全盘看清楚实际情形就鲁莽行事。

如何将《因类学》与日常生活结合

一大早嘈杂的声音縈縈于耳，琐碎的烦事咄咄逼人，如此繁忙的人生，有个“理”字穿梭于其中，遵循着“理由”则可事事顺心，身体健康。跟着《因类学》的脚步，接近事实，不会受控于突发情绪桎梏的束缚，起床、打招呼、做运动、吃早餐，都可以做得非常理性。

为了达成更高目标，准时每日五点起床；为了让别人开心，有礼貌、用最亲切的口吻打招呼，而不受限于心情的好坏；为了健康，不恣意饮用不健康的食物；为了养好身体造福社会而吃营养早餐。

这些都是我们平时常在做的事情，如果可遵循正当理由实践，不被喜爱或讨厌左右，就可以有美好的成果。

推测未来及现在，以及随时随地与我们相处在一起的深奥道理，唯有正理才能办到；不正确的相似理由像在梦中筑楼般，是空中楼阁。

学《因类学》可以省钱、对社会有帮助、可帮家里理财、不会意气用事，超赞的！

用餐

一转眼十二点了。

“要不要去外面吃饭？”我问家豪。

“好啊！我们一起到隔壁那家火锅店，那家满好吃的。”家豪回答。

寒流来临，绵绵细雨，路人鲜少，似乎大

家都窝在温暖的办公室中吃便当。

分析立因：

大家为有法，理应都窝在温暖的办公室中吃便当，因路人鲜少故。内心已在不自觉中安立了“路人鲜少”的理由，证明“大家都窝在温暖的办公室中吃便当”。但此不是“正因”，路人鲜少，有可能坐车的人多，或恰好有什么派对、聚会正在举行，或已过了人潮时间。这里立的“路人鲜少”是属于“不定因”。

我俩衣服裹得像木乃伊，徒步走在路上。忽然，咻一声，看到有个外国人穿着T恤划过视线，这个人真的好健康喔！

分析立因：

看到有个外国人为有法，理应非常健康，因为在这么冷的天气看见有位外国人穿着T恤故。这也是“不定因”。跑步的人可能是因为胆固醇过高、高血压或今天吃补药的缘故。

餐厅人满满的，闻到香喷喷的味道口水都快流出来了，真的好饿。心里想着，这家店一定生意兴隆、财源滚滚。旁边坐着一位帅哥戴劳力士（ROLEX）名表，想必一定很富有。

分析立因：

旁边坐着一位帅哥为有法，理应很富有，因为拥有劳力士名表故。这位帅哥今天刚好向他朋友借表，这根本不是他的表，这时是“不成因”。

服侍师长

秀如因为某种因缘，到达兰莎拉服侍师长。秀如自己平时每天早上五点起床做功课，早上七点看到上师还没起床，内心就想：“他怎么这么贪睡，现在还不起床？”

分析立因：

上师为有法，理应具贪，因为七点尚未起床故。

上师为有法，理应不是佛，因为七点尚未起床故。

这两个因皆非正因，此为“不定因”。七点还未起床不一定非常贪睡，有可能失眠、生病、整夜用功或躺在床上修行。

上师起床后，没打招呼就自己专心做功课，秀如烦恼一起就想：“不理众生的上师，怎么可能是佛？”

分析立因：

上师不是佛，因为不理众生故。

如果这位上师是佛的化身，那么他的一举一动皆是佛的事业，以此立的因就变成“相违因”，因为具有佛的事业的补特伽罗，一定是佛的缘故。

早上十点，有一群人来拜见上师，上师站起来回礼，秀如心想：“上师难道不懂戒律吗？”

分析立因：

上师为有法，理应不懂戒律，因为对在家人回礼故。戒律可分大、小乘与显、密多种，所以秀如仅用自己对戒律的少数知识评断，是不正确的。此属“不定因”。

正因：

声音是无常，所作性故，此因证明声音是刹那、刹那变化。

我们会死，因为有生故，此证明我们都会死。

刚出生的婴儿的心为有法，有自前因先行，因是了知故，此证明有前世。

知道自己的主张是依循不正确的理由，可令自己减少我慢、固执的个性。倘若了知自己所立的因是正确的，那么则可以对佛法生起不退转的坚信。

导读3 学习《因类学》的好处

滇津曲尊法师

《摄类学》集合量理学的基础、重要观念，《因类学》则是一本教大家“立正因”的秘笈。为何要学习立正因？立正因的“因”指原因、理由。若立下不正确的原因、理由，对修习佛法不一定有益，反而因观念错误形成障碍，所以学习正确的理由与原因很重要。

法可分为“现前分”与“隐蔽分”。现前分透由眼识等我们可轻易了知；但隐蔽分，如无常、空性、解脱等，须透过“比量”来了解。比量的生起，则须经由正因。

本书提到三种正因：果正因、自性正因、不可得正因。

1果正因：是成立所得果为因——有这样

的果必有其因，可帮助我们破除无因、无果的邪见等。

2自性正因：帮助我们理解“诸行无常”之理。了解诸行无常，进一步可了知“有漏皆苦”、“诸法无我”。

3不可得正因：分为“可见不可得正因”与“不可见不可得正因”。所有成立人无我、法无我的正因，皆属于可见不可得正因，因为所断品——人我、法我若存在，一定被量所成立、所见；由于它不被量所成立，因此说“无我”。不可见不可得正因，是不可因为自己没看到就说没有，例如，不能因看不到对方功德而说对方没什么，因此轻视对方。

《因类学》教导我们何谓正因、正因的定义、需具备哪些条件、如何安立正因，以及详细解说与三种正因相反的三种“似因”，是不可不读、不可错过的一本重要宝典。

凡例说明

⑴本书依据印度哲蚌寺洛色林学院2014年出版的版本作为底，有疑问之处经由询问老师翻译而成。前面的法照、推荐序、出版序、译序、作者传、导读，以及后面的附录为特别企划，专为现代读者量身订做，是藏文原书中没有的。

⑵本书名相、性相，以经部为主。

⑶藏文“སྒྲུབ་པ།”中译是“成立”，在某些文字行间中，为容易理解并使之通顺，故加上“法”字，成为“成立法”。

⑷“彼”是代名词，有时直接使用所指物，如用“无常”来代替“彼”。

⑸〔 〕里的字代表加字。

བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཐབས། 使用说明

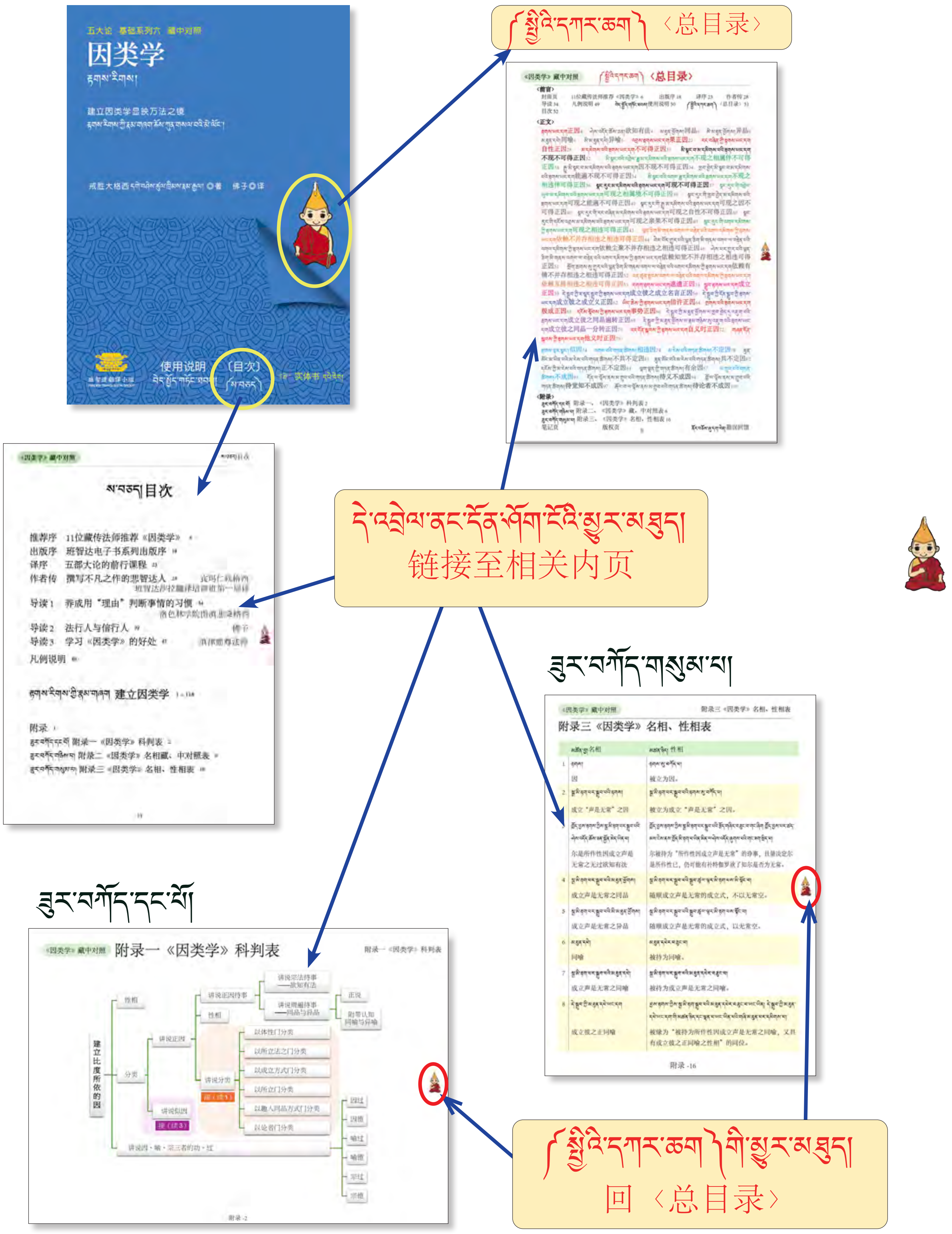

༼སྡེབ་དཀར་ཆག༽〈总目录〉

〈前言〉

封面页　11位藏传法师推荐《因类学》6　出版序 18　译序 23　作者传 28
导读 34　凡例说明 49　བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཐབས།使用说明 50　༼སྡེབ་དཀར་ཆག༽〈总目录〉51
目次 52

〈正文〉

རྟགས་ཡང་དག་正因4　ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན།欲知有法4　མཐུན་ཕྱོགས།同品6　མི་མཐུན་ཕྱོགས།异品6　མཐུན་དཔེ།同喻6　མི་མཐུན་དཔེ།异喻6　འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་果正因23　རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་自性正因28　མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་不可得正因31　མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་不现不可得正因32　མི་སྣང་བའི་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་不现之相属伴不可得正因34　རྒྱུ་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་因不现不可得正因34　ཁྱབ་བྱེད་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་能遍不现不可得正因34　མི་སྣང་བའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་不现之相违伴可得正因36　སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་可现不可得正因37　སྣང་རུང་གི་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་可现之相属境不可得正因39　སྣང་རུང་གི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་可现之能遍不可得正因40　སྣང་རུང་གི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་可现之因不可得正因40　སྣང་རུང་གི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་可现之自性不可得正因40　སྣང་རུང་གི་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་可现之亲果不可得正因40　སྣང་རུང་གི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་可现之相违可得正因43　ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་依赖不并存相违之相违可得正因44　བེམ་པོར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་依赖尘聚不并存相违之相违可得正因46　ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་依赖知觉不并存相违之相违可得正因51　སྲོག་ཆགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་依赖有情不并存相违之相违可得正因52　ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་依赖互排相违之相违可得正因53　དགག་རྟགས་ཡང་དག་遮遣正因54　སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་成立正因55　དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་成立彼之成立名言正因56　དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་成立彼之成立义正因62　ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་信许正因64　གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་极成正因65　དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་事势正因66　དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་成立彼之同品遍转正因69　དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་成立彼之同品一分转正因70　རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་自义时正因72　གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་他义时正因73

རྟགས་ལྟར་སྣང་།似因74　འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས།相违因74　མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས།不定因78　ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས།不共不定因81　ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས།共不定因82　དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས།正不定因84　ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས།有余因87　མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།不成因93　དོན་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།待义不成因94　བློ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།待觉知不成因97　རྩོལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།待论者不成因100

〈附录〉

ཟུར་བཀོད་དང་པོ། 附录一、《因类学》科判表 2
ཟུར་བཀོད་གཉིས་པ། 附录二、《因类学》藏、中对照表 6
ཟུར་བཀོད་གསུམ་པ། 附录三、《因类学》名相、性相表 16
笔记页　版权页　ནོར་བཅོས་ཞུ་དག་ཞེན།勘误回馈

ས་བཅད། 目次

推荐序　11位藏传法师推荐《因类学》 6

出版序　班智达电子书系列出版序 18

译序　五部大论的前行课程 23

作者传　撰写不凡之作的悲智达人 28　宾玛仁钦格西
班智达莎拉翻译培训班第一届译

导读 1　养成用“理由”判断事情的习惯 34
洛色林学院图滇悲桑格西

导读 2　法行人与信行人 39　佛子

导读 3　学习《因类学》的好处 47　滇津曲尊法师

凡例说明 49

རྟགས་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 建立因类学 1～118

附录 1

ཟུར་བཀོད་དང་པོ། 附录一 《因类学》科判表 2

ཟུར་བཀོད་གཉིས་པ། 附录二 《因类学》名相藏、中对照表 6

ཟུར་བཀོད་གསུམ་པ། 附录三 《因类学》名相、性相表 16

建立因类学

འབྲས་བུ་འགལ་དམིགས།

རྟགས་རིགས།
因类学

རྟགས་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཀུན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།
建立因类学显映万法之镜

བླ་མ་དང་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

敬礼上师与文殊，

གང་གི་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩིའི་ཆུ་རྒྱུན་གྱིས། །
བདག་བློའི་བུམ་པ་གང་བའི་དཔལ་སྟེར་བ། །
ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་གྲགས་པར་ཕྱག་འཚལ་ནས། །
དེ་ཡི་གསུང་རྒྱུན་མདོར་བསྡུས་བྲི་བར་བྱ། །

善说甘露之水流，
赐予吾慧瓶盈满，
福称法主恭敬礼，
彼之口传当略书。

དེ་ལ་འདིར་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྟགས་དཔེ་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་བཤད་པའོ། །

于此，讲说建立比度所依的因有三：性相，分类，讲说因、喻、宗三者的功、过。

དང་པོ་ནི། རྟགས་སུ་བཀོད་པ། རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཞི་ལ་སྦྱར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

初者，“被立为因”，即因的性相。若结合事例〔说明〕：“被立为成立‘声是无常’之因”，即成立“声是无常”之因的性相。

བདག་མེད་ཡིན་ན་སྤྱིར་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་།

凡是无我，周遍是总的“被立为因”，与个别的“被立为成立声是无常之因”二者。

དེ་ཡིན་ན་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་པའི་མ་ཁྱབ་སྟེ། །བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་ན་བྱས་པ་དང་གཅིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་ཡང་རིགས་འགྲེ།

然是彼，不周遍是被立为“所作性因成立声是无常”的因，因为凡是被立为“所作性因成立声是无常”的因，必须与所作性为一故，以此，也可类推其他。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས། རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ་དང་། རྟགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པའོ། །

第二分类有二：讲说正因、讲说似因。

དང་པོ་ལ་གསུམ། རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྟོས་གཞི་བཤད་པ། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །

初者有三：讲说正因待事[1]、性相、讲说分类。

དང་པོ་ལ་གཉིས། ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་བཤད་པ་དང་། ཁྱབ་པའི་ལྟོས་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་བཤད་པའོ། །

初者有二：讲说宗法待事——欲知有法、讲说周遍待事——同品与异品二者。

1 待事：观待的基础。

དང་པོ་ནི། ཁྱོད་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྩོད་གཞིར་བཟུང་བ་གང་ཞིག ཁྱོད་བྱས་པར་ཚད་མས་ངེས་ནས་ཁྱོད་མི་རྟག་པ་ཡིན་མིན་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་སྲིད་པ་དེ། ཁྱོད་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

初者，“尔被持为‘所作性因成立声是无常’的诤事[2]，且量决定尔是所作性已，仍可能有补特伽罗欲了知尔是否为无常”，即“尔是所作性因成立声是无常之无过欲知有法”的性相。

སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྐྱོན་མེད་ཡིན་ན། སྒྲ་དང་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་སོགས་སྐབས་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེ་བར་བྱའོ། །

若是成立声是无常的无过欲知有法，周遍与声为一等〔道理〕，亦当类推其他。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

[2] 诤事：辩论的主题或基础。

གཉིས་པ་ཁྱབ་པའི་ལྟོས་གཞི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དངོས་བཤད་པ་དང་། ཞར་ལ་མཐུན་དཔེ་དང་མི་མཐུན་དཔེ་ངོས་བཟུང་བའོ། །

第二讲说周遍待事——同品与异品有二：正说、“附带认知同喻与异喻”。

དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་མི་རྟག་པས་མི་སྟོང་བ་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་དོན་གཅིག

初者，“随顺成立声是无常的成立式，不以无常空”，即“成立声是无常之同品”的性相。此与无常二者同义[3]。

དེས་སྟོང་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག

“以彼空”，即成立彼之异品的性相。此与非无常二者同义。

3 不以无常空：没有空掉无常。与无常同义。

དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས། གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས། མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གསུམ་སྟེ། དེ་ཡང་རྟག་པ་དང་པོ། ཤེས་བྱ་གཉིས་པ། རི་བོང་རྭ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །

其可分为：成立声是无常的相违异品、他异品与无异品三者。此复，常为第一、所知为第二、兔角为第三。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ནི། མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ། མཐུན་དཔེའི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེའི་མཚན་ཉིད།

第二，“被持为同喻”，即同喻的性相。“被持为成立声是无常之同喻”，即成立声是无常之同喻的性相。

བདག་མེད་ཡིན་ན། སྤྱིར་མཐུན་དཔེ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

凡是无我，周遍是总的同喻，与个别的成立声是无常之同喻，然不周遍是成立彼之正同喻，此理应当了知。

བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

“被缘为[4]‘被持为所作性因成立声是无常之同喻，又具有成立彼之正同喻之性相’的同位”，即成立彼之正同喻的性相。

4 被缘为：被成立为、被通达为。

དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུ།

例如："声为有法，是无常，因是所作性故，如：宝瓶。"时，所立的"宝瓶"。

བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་དང་མི་ལྡན་པའི་མི་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དེ། དེ་སྒྲོར་གྱི་མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

"被缘为'被持为所作性因成立声是无常的不具因、法[5]二者的异喻，又具有成立彼之正异喻之性相'的同位"，即成立彼之正异喻的性相。

5 法：所立法。

དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའོ། །

例如：“声为有法，是无常，因是所作性故，如：无为虚空。”时，所立的“无为虚空”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

第二，“是三支”，即正因的性相。

བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེས་གཞན་ལའང་སྦྱར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

“是所作性因成立声是无常的三支”，即成立彼之正因的性相。以此运用于他处之理应当了知。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

འོ་ན་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཆོས། རྗེས་ཁྱབ། ལྡོག་ཁྱབ་བོ། །

那么，何谓三支？宗法、同品遍、异品遍。

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་སྒྲའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

初者，“以自因成立声是无常之宗法相应[6]的补特伽罗，随顺立式决定自己于声上遍有”，即自是成立声是无常之宗法的性相。

6 宗法相应：想通达宗，但还未通达，仅具备通达有法是因的条件。

དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པར་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

在该性相后段中加“有”字的目的，乃是为了遮除“眼知所取”为成立声是无常的宗法故。

ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཡིན་པར་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་སྒྲའི་སྟེང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་མི་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

借由此字可以遮除彼，因为“眼知所取”于声上无故，因声非“眼知所取”故。

ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཚན་མོ་ལོ་མ་འཁུམས་ཏེ་ཉལ་བ། ལྗོན་ཤིང་སེམས་ལྡན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པར་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

加“遍”字的目的，乃是为了遮除“半夜合叶入眠”是成立树是含识[7]的宗法故。

ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཡིན་པར་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མཚན་མོ་ལོ་མ་འཁུམས་ཏེ་ཉལ་བ་ལྗོན་ཤིང་ལ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མཐའ་དག་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྗོན་ཤིང་ཡིན་ན་མཚན་མོ་ལོ་མ་འཁུམས་ཏེ་ཉལ་བས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

借由此字可以遮除彼，因为“半夜合叶入眠”存于树，然非遍有于彼故，因非于一切树有故，因树不周遍是“半夜合叶入眠”故。

7 含识：有情或有知觉的补特伽罗。

ཉིད་ཡོད་པའི་སྔར་མ་སྦྱོར་བར་ཕྱིས་སྦྱོར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཉན་བྱ་ཁོ་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

“遍”[8]加于〔有〕字前，不加于后的目的[9]，乃是为了遮除唯所闻为成立声是无常的宗法故。

ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཡིན་པར་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མཉན་བྱ་སྒྲ་ལ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་སྒྲ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡང་སྒྲ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

借由此字可以遮除彼，因“所闻”虽遍有于声，然非唯所闻存于声，因所量亦存于声故。

8 遍（藏文ཉིད།）：遍布，也有仅仅之义。

9 藏文 ཡོད་པ་ཉིད།，中译为“遍有”，藏、中文法不同，字序相反，依藏文顺序翻译是“有遍”。

ངེས་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་རྒོལ་བའི་ངོར་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

加“决定”〔二〕字的目的，乃是为了遮除对于怀疑声是否为“所作性”的论者而言，所作性是成立声是无常的宗法故。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་ཚུལ་གཉིས་པར་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

第二，“以自因成立声是无常之第二因支相应的补特伽罗，决定自己唯于成立声是无常之同品中有”，即自是成立声是无常之同品遍的性相。

དེའི་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

性相中加“有”字的目的，乃是为了遮除“所作性”为成立声是常的同品遍故。

ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཡིན་པར་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

借由此字可以遮除彼，因所作性于成立声是常的同品中无故。

ཁོ་ན་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞལ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

加“唯”字的目的，乃是为了遮除“所量”为成立声是无常的同品遍故。

ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཡིན་པར་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞལ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

借由此字可以遮除彼，因“所量”并非唯于成立声是常的同品中有故，因于成立彼的同品与异品二者中皆有故。

ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཡོད་པའི་སྔར་སྦྱོས་ཤིང་ཕྱིས་མ་སྦྱོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩོལ་བྱུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཏུ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

“唯”字加于“有”字前，不加于后的目的，乃是为了表明“勤勇所发[10]”是成立声是无常的同品遍。

10 勤勇所发（藏文 རྩོལ་བྱུང་།）：靠努力产生，不是天然的。

ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཡིན་པ་གོ་བར་འགྱུར་ཏེ། རྩོལ་བྱུང་མི་རྟག་པ་ཁོན་ལ་ཡོད་ཀྱང་། མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པ་ཁོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་མཐའ་དག་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྩོལ་མ་བྱུང་གི་བྲག་རི་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར།

借由此字可以理解彼，因“勤勇所发”，虽唯于无常中有，并非遍有于无常故，因彼非于一切无常中有故，因彼于“非勤勇所发之石山”无故。

ངེས་པ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ངག་སྨྲ་ངག་སྨྲའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

加“决定”的目的，即为遮除“言说”为成立对面言说的士夫，是遍智的同品遍故。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གསུམ་པ་ནི། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་ཚུལ་གསུམ་པར་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

第三，“以自因成立声是无常之第三因支相应的补特伽罗，决定自于成立声是无常的异品中遍无”，即自是成立声是无常之异品遍的性相。

དེའི་ཟུར་དུ་མེད་པ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པར་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

性相中〔最后〕加“无”的目的，是为遮除“所作性”为成立声是常之异品遍故。

ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཡིན་པར་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

借由此字可以遮除彼，因“所作性”于成立声是常之异品中存在故。

ཉིད་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མི་རྟག་པ་དུང་སྒྲ་རྩོལ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

加“遍”字的目的，乃是为了遮除“无常”为成立螺声是勤勇所发之异品遍故。

ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཡིན་པར་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མི་རྟག་པ་དུང་སྒྲ་རྩོལ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ། མ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གློག་མི་རྟག་པ་ཡིན། ནམ་མཁའ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

借由此〔遍〕字可遮除彼，因“无常”并非于成立螺声是勤勇所发之异品中遍无故，因成立彼之异品不周遍是无常、亦不周遍非〔无常〕故，因成立彼之异品，〔如〕：闪电是无常，而虚空非无常故。

ཉིད་མེད་པའི་སྔར་མ་སྦྱོར་བར་ཕྱིས་སྦྱོར་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩོལ་བྱུང་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

加“遍”于“无”前，不加于后的目的[11]，乃是为了表明“勤勇所发”是成立螺声是无常之异品遍故。

ཚིག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཡིན་པར་གོ་ནུས་ཏེ། རྩོལ་བྱུང་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོན་ཡིན་ཀྱང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོན་ལ་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་རྩོལ་མ་བྱུང་གི་བྲག་རི་ལའང་མེད་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

借由此字可以如此领会，因为“勤勇所发”于成立螺声是无常之异品中遍无，但并非唯于成立彼之异品中无，因于成立彼之同品“非勤勇所发之石山”中亦无，所以如此阐述故。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

11 异品遍性相中有三个藏文字 མེད་པ་ཉིད།，中译为“遍无”，藏、中文法不同，字序相反，依藏文顺序翻译是“无遍”。

གསུམ་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ་དྲུག ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། རྒོལ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །

第三讲说正因的分类有六：以体性门分类、以所立法之门分类、以成立方式门分类、以所立门分类、以趣入同品方式门分类、以论者门分类。

དང་པོ་ལ་གསུམ། འབྲས་རྟགས་ཡང་དག རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གོ །དང་པོ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །

初者有三：果正因、自性正因、不可得正因。初者有二：性相、分类。

དང་པོ་ནི། འབྲས་བུའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“是果三支”，即果正因的性相。

གཞི་ལ་བཀར་ན། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡང་ཡིན་དུ་བའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་གང་ཞིག དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

若结合事例〔说明〕：“被持为烟因成立有烟山上有火的直接所立法、亦是烟之因的同位存在，又是烟因成立有烟山上有火之三支”，即烟因成立有烟山上有火之果正因的性相。

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ་ལྔ། རྒྱུ་དངོས་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག རྒྱུ་ཁྱད་པར་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག རྒྱུ་རང་ལྡོག་སྐྱེད་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་གོ།

第二分类有五：直接成立因的果正因、成立因先行的果正因、成立殊因的果正因、成立因自返体的果正因、比度因法的果正因。

དང་པོ་ནི། དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དུ་བ་ལྟ་བུ།

初者，例如：有烟山上为有法，有火，因有烟故时，所立的“烟”。

གཉིས་པ་ནི། བར་སྣང་གི་དུ་བ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་མེ་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། དུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དུ་བ་ལྟ་བུ།

次者，例如：空中烟为有法，自因之火已先行，因是烟故时，所立的“烟”。

གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་གཞན་པའི་རང་གི་རྐྱེན་ཡོད་དེ། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཚང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་སྐྱེ་ཞིང་། རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

三者，例如：持色根现前为有法，除自己的增上缘与等无间缘外，另有自己的缘，因仅凭齐备自己的增上缘与等无间缘，并不能生起而偶尔生起故时，所立的“彼”。

བཞི་པ་ནི། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་དང་བཅས་ཏེ། རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

四者，例如：近取蕴为有法，有自己的因，因为偶尔生故时，所立的“彼”。

ལྔ་པ་ནི། ཁ་ནང་བུ་རམ་གོང་བུའི་སྟེང་ན་ཆོས་ཅན། བུར་རོ་སྔ་མས་བུར་གཟུགས་ད་ལྟར་བ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། བུར་རོ་ད་ལྟར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

五者，例如：口内甘蔗糖块上为有法，前〔刹那〕甘蔗糖味，具有引生现在甘蔗糖的形色功能，因有现在的甘蔗糖味故时，所立的“彼”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

第二自性正因有二：性相、分类。初者，“是自性三支”，即自性正因的性相。

གཞི་ལ་བཀར་ན། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བྱ་ཡིན་ན་བྱས་པ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

若结合事例〔说明〕：“若被持为所作性因成立声是无常之直接所立法，周遍与所作性是同体性，又是所作性因成立声是无常之三支”，即所作性因成立声是无常之自性正因的性相。

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཁྱད་པར་དག་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

第二分类可分为二：观待差别自性正因、清净差别自性正因。

དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས་པ་ལ། རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་བྱེད་པ་པོ་འཕེན་པ། ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“是自性正因，又是以说自声牵引自己的作者”，即观待差别自性正因的性相。

དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་བྱེད་པ་པོ་
དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། ཤུགས་ལ་འཕེན་པ་གཉིས།

此可分为：以说自声直接牵引与顺带牵引自己的作者两种。

རྩོལ་བྱུང་དེ། རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་བྱེད་པ་པོ་
དངོས་སུ་འཕེན་པའི་དུང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་
གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། བྱས་པ་དེ། དེ་ལྟར་ཤུགས་ལ་འཕེན་
པའི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་
ཡིན་ནོ། །

勤勇所发，是以说自声直接牵引自己的作者、〔亦是〕成立螺声是无常的自性正因。而所作性如此顺带牵引、〔亦是〕成立声是无常的自性正因。

གཉིས་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས་ལ། རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་བྱེད་པ་པོ་མི་འཕེན་པ་དེ། ཁྱད་པར་དག་པ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

第二，“是自性正因，又是以说自声不牵引自己的作者”，即清净差别自性正因的性相。

དངོས་པོ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་དག་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །

“事物”是成立声是无常的清净差别自性正因。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གསུམ་པ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །

第三讲说不可得正因有二：性相、分类。

དང་པོ་ནི། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡང་ཡིན་དགག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

第一，“尔是成立彼之正因，又有被持为尔因成立彼之直接所立法与遮遣法的同位”，即尔成立彼之不可得正因的性相。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

第二分类可分为二：不现不可得正因、可现不可得正因。

དང་པོ་ལ་འང་། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་སོ། །

初者亦有：性相、分类二者。

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར། ཤ་ཟ་ལ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་ཡོད། རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན། རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ཚད་མ་ལ་ལྟར་མི་རུང་བ་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“自是成立‘于前处，对于鬼[12]是鬼而言是隐蔽义[13]的补特伽罗，没有决定鬼存在之符义再决知’之不可得正因，且自因成立彼之所破法的假立义存在，而自因成立彼之所破法的假立义，于自因成立彼之欲知有法上，无法被自成立彼之宗法相应的补特伽罗之量得见”，即自是成立彼之不现不可得正因的性相。

12 藏文ཤ་ཟ།，中译为食肉罗刹。由于辩经时，用语必须简洁，若译为鬼，则达义且简洁，故用之。

13 隐蔽义：不了解的意思。

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། མི་སྣང་བའི་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། མི་སྣང་བའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

第二分类可分为二：不现之相属伴不可得正因、不现之相违伴可得正因。

དང་པོ་ནི། མི་སྣང་བའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། མེད་དགག་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། མི་སྣང་བའི་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“是不现不可得正因，又是无遮的同位”，即不现之相属伴不可得正因的性相。

དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུ་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཁྱབ་བྱེད་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

彼可分为：因不现不可得正因、能遍不现不可得正因二者。

དང་པོ་ནི། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤ་ཟ་ལ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་སྟེ། ཤ་ཟ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།

初者，例如：于前处为有法，对于鬼是鬼而言是隐蔽义的补特伽罗，无决定鬼存在之符义再决知，因对于鬼是鬼而言是隐蔽义的补特伽罗之量不可得故时，所立的“彼”。

གཉིས་པ་ནི། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤ་ཟ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཤ་ཟ་ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་མི་རིགས་ཏེ། ཤ་ཟ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།

次者，例如：于前处为有法，对于鬼是鬼而言是隐蔽义的补特伽罗，不可承许有鬼，因为对于鬼是鬼而言是隐蔽义的补特伽罗之量不可得故时，所立的“彼”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་མི་སྣང་བའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ནི། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། མི་སྣང་བའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

第二不现之相违伴可得正因，“是不现不可得正因，又是非遮与成立法任一的同位”，即不现之相违伴可得正因的性相。

དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤ་ཟ་ལ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་སྟེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།

例如：于前处为有法，对于鬼是鬼而言是隐蔽义的补特伽罗，无决定鬼存在之符义再决知，因为存在故时，所立的“彼”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའོ། །

第二可现不可得正因有二：性相、分类。

དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“是成立彼之可现不可得三支”，即成立彼之可现不可得正因的性相。

གཞི་ལ་བཀར་ན། ཁྱོད་སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་ཡོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ཚད་མ་ལ་སྣང་རུང་བས་ཁྱབ་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

若结合事例〔说明〕，“尔是成立声是非常〔法〕的不可得正因，若尔因成立彼之所破法的假立义存在，则尔因成立彼之所破法的假立义，于尔因成立彼之欲知有法上，尔因成立彼之宗法相应的补特伽罗之量周遍可显现”，即尔是成立彼之可现不可得正因的性相。

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྣང་རུང་གི་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྣང་རུང་གི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

第二分类可分为二：可现之相属境不可得正因、可现之相违可得正因。

དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་མེད་དགག་གི་གཞི་མཐུན་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་གི་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“成立彼之可现不可得三支与无遮的同位”，即成立彼之可现之相属境不可得正因的性相。

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། སྣང་རུང་གི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྣང་རུང་གི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྣང་རུང་གི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྣང་རུང་གི་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་བཞི།

次者可分为四种：可现之能遍不可得正因、可现之因不可得正因、可现之自性不可得正因、可现之亲果不可得正因。

དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། ཤིང་མེད་པའི་བྲག་རྫོང་ན་ཆོས་ཅན། ཤ་པ་མེད་དེ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཤིང་མེད་པ་ལྟ་བུ།

初者，例如：无树峭壁上为有法，无沉香树，因无树故时，所立的“无树”。

གཉིས་པ་ནི། དཔེར་ན་མེ་མེད་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་མེ་མེད་པ་ལྟ་བུ།

次者，例如：无火夜晚之海上为有法，无烟，因无火故时，所立的“无火”。

གསུམ་པ་ནི། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་དེ། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ལྟ་བུ།

三者，例如：量不可得宝瓶之处为有法，无宝瓶，因量不可得宝瓶故时，所立的“量不可得宝瓶”。

བཞི་པ་ནི། དཔེར་ན་དུ་བས་དབེན་པའི་རྡོ་ར་ལྷ་གབ་མེད་པ་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་མེད་དེ། དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

四者，例如：无烟之无盖石屋为有法，无有“烟之亲因无碍能力[14]”，因无烟故时，所立的“彼”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

འོ་ན་དུ་བ་དེ་དུ་བའི་དངོས་རྒྱུའི་འབྲེལ་ཟླ་ཡིན་པར་ཐལ། དུ་བ་མེད་པ་དེ། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུའི་འབྲེལ་ཟླ་དངོས་འབྲས་བཀག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

那么，“彼烟理应是烟之亲因的相属伴，因为‘无烟’是遮烟之亲因的相属伴——亲果故。

14 亲因无碍能力（藏文དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད།）：是亲因且生果的能力达到无碍的状态。

འདོད་ན་དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་དེ། དུ་བ་དང་འབྲེལ་བར་ཐལ་ལོ། །ཞེ་ན་རྗེ་བཙུན་པའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་མཐའ་དཔྱོད་ལས། དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་དུ་བ་དང་དེ་འབྱུང་འབྲེལ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་རིགས་སམ་སྙམ་མོ། །

若许，则彼烟之亲因应成与烟是相属。” 如至尊[15]所造《释量论辨析》中言：“烟之亲因与烟是从生相属。” 如是承许大致适宜。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་སྣང་རུང་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བའོ། །

第二可现之相违可得正因有二：性相、分类。

15 至尊：色拉杰学院教科书作者。

དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་གི་གཞི་མཐུན་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་གི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“是成立彼之可现不可得三支，又是非遮与成立法任一者的同位”，即成立彼之可现之相违可得正因的性相。

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

第二可分为：依赖不并存相违之相违可得正因、依赖互排相违之相违可得正因二者。

དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“是成立彼之相违可得正因，又是与成立彼之所破法的假立事物是异质的同位者”，即成立彼之依赖不并存相违之相违可得正因的性相。

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེམ་ཡོར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྲོག་ཆགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ།

彼可分为：依赖尘聚不并存相违之相违可得正因、依赖知觉不并存相违之相违可得正因、依赖有情不并存相违之相违可得正因三者。

དང་པོ་ལ་ཡང་། རྒྱུ་འགལ་དམིགས། ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས། འགལ་འབྲས་འགལ་དམིགས། འབྲས་བུ་འགལ་དམིགས། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་དྲུག

初者亦有：因相违可得、能遍相违可得、自性相违可得、相违果相违可得、果相违可得、与因相违之果可得正因六者。

དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མེ་ཆོས་ཅན། གྲངས་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་དང་གནོད་བྱེད་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཏེ། མེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་མེ་ལྟ་བུ།

初者，例如：东方之火为有法，与寒冷之果——寒毛竖起不能无伤害而并住，因是火故时，所立的“火”。

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཁ་བའི་རེག་པ་དང་གནོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཏེ། མེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་མེ་ལྟ་བུ།

次者，例如：彼为有法，与雪触不能无伤害而并住，因是火故时，所立的“火”。

གསུམ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། གྲང་རེག་དང་གནོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཏེ་མེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་མེ་ལྟ་བུ།

第三，例如：彼为有法，与冷触不能无伤害而并住，因是火故时，所立的“火”。

བཞི་པ་ནི། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་ཆོས་ཅན། གྲང་རེག་དང་གནོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཏེ། དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

第四，例如：东方之滚滚浓烟为有法，与冷触不能无伤害而并住，因是滚滚浓烟故时，所立的“彼”。

ལྔ་པ་ནི། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མེ་ཆོས་ཅན། གྲང་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དང་གནོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཏེ། མེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

第五，例如：东方之火为有法，与寒冷之因无碍能力不能无伤害而并住，因是火故时，所立的“火”。

དྲུག་པ་ནི། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་ཆོས་ཅན། གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་དང་གནོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཏེ། དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

第六，例如：东方之滚滚浓烟为有法，与寒冷之果——寒毛竖起不能无伤害而并住，因是滚滚浓烟故时，所立的“彼”。

དེ་ཡང་གནོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཞེས་པ་སྦྱོར་ཚུལ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དགག་བྱའི་ཆོས་ནི། གྲང་རེག་གི་འབྲས་བུ་དང་། དེའི་ཁྱབ་བྱ་དང་། དེའི་ངོ་བོ་དང་། དེའི་རྒྱུ་རྣམས་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །

此复，加“不能无伤害而并住”，只是立的方式。应当了知，所破法乃是冷触之果、彼之所遍、彼之体性与彼之因等。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་དངོས་གཉེན་དུ་གྱུར་པའི་ཉན་ཐོས་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་གནོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

第二依赖知觉不并存相违之相违可得正因，例如：补特伽罗我执的正对治——声闻修道无间道为有法，与补特伽罗我执不能无违害而并住，因是补特伽罗我执的正对治故时，所立的“彼”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གསུམ་པ་སྲོག་ཆགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ནི། དཔེར་ན་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་རོག་ཆོས་ཅན། འུག་པ་དང་གནོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་ཏེ། བྱ་རོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

第三依赖有情不并存相违之相违可得正因，例如：东方的乌鸦为有法，与猫头鹰不能无伤害而并住，因为是乌鸦故时，所立的“彼”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དང་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

第二依赖互排相违之相违可得正因，“是成立彼之相违可得正因，又是与成立彼之所破法的假立事物非异质的同位”，即成立彼之依赖互排相违之相违可得正因的性相。

དཔེར་ན། སྨྱུ་གུ་ཆོས་ཅན། སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

例如：苗为有法，再生无义，因存在故时，所立的“存在”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དགག་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

第二正因以所立法之门可分为：遮遣正因、成立正因二者。

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག　དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན།　དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

“是成立彼之三支，且凡是被持为成立彼之直接所立法周遍是遮遣法”，即成立彼之遮遣正因的性相。

གཉིས་པ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

次者，“是成立彼之三支，且凡是被持为成立彼之直接所立法周遍是成立法”，即成立彼之成立正因的性相。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གསུམ་པ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

第三正因以成立方式门可分为：成立彼之成立名言正因、成立彼之成立义正因二者。

དང་པོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བྱ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཡིན་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“被持为成立彼之直接所立法，周遍是名相，又是成立彼之三支”，即成立彼之成立名言正因的性相。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

所作性是成立声是无常之成立名言正因，因彼是成立彼之唯成立名言的正因故，

དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་རྒོལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

因彼成立彼之唯成立名言的正因，与其相应的补特伽罗存在故，

སྒྲ་སྐད་ཅིག་མ་གྲུབ་ཞིན་མ་བརྗེད། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་རྒོལ་བའི་ངོར། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

因对成立声是刹那性且未忘却，又是所作性成立声是无常之宗法相应者而言，所作性是成立声是无常之唯成立名言的正因故。

དེར་ཐལ། དེའི་ངོར་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག གང་ཟག་དེ་སྒྲ་སྐད་ཅིག་མ་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་ཕྱིར།

理应是彼，因就彼者而言，所作性是成立声是无常的正因，且彼补特伽罗已成立声是刹那性且未忘却故。

འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་སྐད་ཅིག་མར་གྲུབ་མ་ཟིན་པའི་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གྲོལ་བའི་ངོར། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཀྱང་།

由此可知，未成立声是刹那性〔时〕，以所作性〔作为〕成立声是无常之宗法相应者而言，所作性虽是成立声是无常的成立名言正因，

དེའི་ངོར་བྱས་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་སྟེ། རྒོལ་བ་དེ་ལ་སྒྲ་སྐད་ཅིག་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

但就彼者而言，所作性非成立彼之唯成立名言的正因，因论者必须成立声是刹那性故。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

ཁོ་ན་རེ། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་མི་འཐད་དེ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་དེ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱི་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

有人说：“所作性是成立声是无常的成立名言正因不应理，因为此因成立彼之直接所立法，不周遍是名相故，因为刹那性，是所作性因成立声是无常之直接正所立法故。”

རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲ་སྐད་ཅིག་མ་དེ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

答：因不成，因声刹那性，非所作性因成立声是无常之直接正所立故。

དེར་ཐལ། དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

理应是彼，因以量成立彼[16]的补特伽罗，不一定是以量成立“所作性因成立声是无常之直接正所立”的补特伽罗故，

16 彼，指声刹那性。

དེ་ཡིན་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐད་ཅིག་མ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

因若是彼，则不一定是以量成立声是无常的补特伽罗故，因刹那性是成立声是无常的正因故。

དེ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་སྐད་ཅིག་མའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ངེས་པར་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

此有周遍，若如是者，则以量成立“刹那性因成立声是无常的所立”，须先以量成立“彼因成立彼之能立三支”故。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཡིན་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

次者，“被持为成立彼之直接所立法，周遍是性相，又是成立彼之三支”，即成立彼之成立义正因的性相。

བྱས་པ་དེ་སྒྲ་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པའི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ། །

所作性是成立声是刹那性之成立义正因矣。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

དེས་ན་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང་།

因此，是成立彼之正因，不周遍是成立彼之成立名言正因，或成立彼之成立义正因任一者。

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། །

是成立彼之成立义正因，虽必然不是成立彼之成立名言正因，然不应承许，凡是成立彼之成立名言正因，周遍是成立彼之唯成立名言的正因。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

བཞི་པ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གོ །

第四正因以所立门分类有三：信许正因、极成正因、事势正因。

དང་པོ་ནི། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ཀྱིས་སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ་ཞེས་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་ལུང་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་ལུང་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“以三察清净圣言因，成立‘施受用戒乐’之圣言，于自所诠义无欺诳的直接所立，周遍是极隐蔽分，且是彼因成立此圣言如是之三支”，即彼因成立此圣言如是之信许正因的性相。

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་ཡོད།

此可分为：果、自性、不可得三种信许正因。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ནི། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

次者，“于分别境上存在之因，成立‘怀兔’可称呼为‘月亮’之直接所立法，周遍是声起共称，且是此因成立彼之三支”，即彼因成立如此之极成正因的性相。

དེ་ལ་དབྱེ་ན། གྲགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། གྲགས་པའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་ཡོད།

此可分为：极成自性正因、极成不可得正因二者。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གསུམ་པ་ནི། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

三者如："所作性因成立声是无常之直接所立，周遍是稍隐蔽分，又是此因如是成立彼之三支"，即彼因如是成立彼之事势正因的性相。

སྤྱིར་དངོས་སྟོབས་བས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་ཡོད།

一般而言，事势正因可分为：果、自性、不可得三种事势正因。

དེས་ན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་སོགས་གསུམ་པོ་མི་འགལ་ཏེ། དཔྱད་གསུམ་དག་པའི་ལུང་དེ་སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ་ཞེས་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བར་སྒྲུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་།

因此，信许等三种正因互不相违，因三察清净圣言，是成立“施受用戒乐”之圣言，于自所诠义无欺诳之信许正因；

དེ་འདྲའི་ལུང་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། དེ་འདྲའི་ལུང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་རེ་རེ་ནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

亦是成立此圣言是可称呼为“月亮”的极成正因，以及成立此圣言是补特伽罗无我的事势正因三者一一。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

ལྔ་པ་རྟགས་ཡང་དག་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

第五正因以趣入同品方式门可分为：成立彼之同品遍转正因、成立彼之同品一分转正因[17]二者。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

17 同品一分转正因，直译是二相趣入同品正因。

དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་དེ་གཞི་དེར་སྒྲུབ་པའི་འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག གཞི་དེ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་ཡིན། ཁྱོད་ཆོས་དེ་གཞི་དེར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཡིན་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“尔因成立彼法是彼事的立式为‘是立式’，且是彼事周遍是尔，尔亦是成立彼法是彼事的三支”，即尔是成立彼之同品遍转正因的性相。

དཔེར་ན། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །

例如：立所作性为正因，成立声是无常时的“所作性”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་དེ་གཞི་དེར་སྒྲུབ་པའི་འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་གང་ཞིག གཞི་དེ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ། ཁྱོད་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་པ་ཡང་ཡིན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

次者，“尔因成立彼法是彼事的立式为‘是立式’，且彼事不周遍是尔、亦不周遍非尔，尔〔亦〕是成立彼法是彼事的三支”，即尔是成立彼之同品一分转正因的性相。

དཔེར་ན་དུ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་པ་དེ་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཚེ་དུ་བ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

例如：立“是有烟”为成立有烟山上有火之果正因时，所立的“有烟”。

དེས་ན་མེ་དང་མེ་ཡོད་པ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ལ། མེ་ཡོད་ན་དུ་བ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུ་ནི་འཁྲུལ་པ་སྲིད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དུ་མེད་འགར་ཁང་གི་སོལ་བ་དམར་འབར་བས་ཀྱང་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར།

因此〔可知〕“火”与“有火”二者，各是成立有烟山上有火之直接所立法，有火不周遍有烟，因〔《释量论》〕言：“因有错乱故。”故，与以无烟匠房内之红炭〔作为有法〕，也不周遍故。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

དྲུག་པ་རྒོལ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས།

第六正因以论者门可分为：自义时正因、他义时正因二者。

དང་པོ་ནི། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་མེད་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

初者，“尔是成立彼之正因，且无尔因成立彼之正敌论者”，即尔是成立彼之自义时正因的性相。

དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །

如：对成立声是无常的自义时正因相应的补特伽罗，立所作性为因，成立声是无常时的“所作性”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ནི། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་ཡོད་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

次者，“尔是成立彼之正因，且尔因成立彼之正敌论者存在”，即尔是成立彼之他义时正因的性相。

དཔེར་ན། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །

例如：对所作性因成立声是无常当时的正敌论者曰：“声为有法，是无常，所作性故。”时，所立的“所作性”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་རྟགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་ལ་གསུམ། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པའོ། །

第二讲说似因有三：讲说相违因、讲说不定因、讲说不成因。

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་རྟགས་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

初者，“以自因成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自因成立彼之同、异品的周遍颠倒”，即自是成立彼之相违因的性相。

འགལ་རྟགས་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས། སྒྲ་ཐེན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས། སྒྲ་ཐེན་གྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས། སྒྲ་ཐེན་གྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་དང་བཞི།

相违因堪以声诠门可分为：成立法体性的相违因、成立表面之法的差别相违因、成立表面之有法体性相违因、成立表面有法之差别的相违因四者。

དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

初者，例如：声为有法，是常，因是所作性故时，所立的“彼”。

གཉིས་པ་ནི་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་བསགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

第二，例如：眼等为有法，非聚合之有境能对他法起作用，因是聚合体故时，所立的“彼”。

གསུམ་པ་ནི། ནམ་མཁའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

第三，例如：虚空的事物为有法，是常，因是无为故时，所立的“彼”。

བཞི་པ་ནི། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ་འདུས་བསགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

第四，例如：非聚合体的有境——眼等为有法，对他法能起作用，因是聚积体故时，所立的“彼”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

དེ་ཡང་གྲངས་ཅན་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར་ཞེ་འདོད་ལ་མིག་སོགས་བདག་རྟག་པའི་དོན་བྱེད་པར་བསྒྲུབ་འདོད་ནས་ངག་ཏུ་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་བསགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་འདུས་བསགས་དེ། མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱིར་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་སོགས་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ཡི་གེ་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་ལ།

此复，数论师内心想成立眼等对常我起作用，但对佛家立说：“眼等为有法，能对他法起作用，因是聚积体故。”时，所立的“聚积体”，彼虽是成立眼等能对他法起作用的相违因，但一般而言，并非成立眼等对他法起作用的相违因之差异等，然在此恐文繁故略。

ཞེས་པར་འདོད་ན། པཎ་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་ལེ་ཚན་བཞི་པའི་ཤོག་གྲངས་སོ་བཞི་པའི་མདུན་ངོས་ལ་ཞིབ་ཏུ་བལྟས་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །(འདི་བོད་སྤར་གསར་རྙིང་གཉིས་ཡོད་པའི་རྙིང་པར་གོ་དགོས།)

若想了知，当细读班钦[18]所造《善显密意疏》第四品三十四张之前页[19]则可了知。（本书是西藏新、旧两版中的旧版。）

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས།

第二不定因有：性相、分类二者。

18 班钦：福称论师。

19 藏文长函经典每一张都包含两页，亦即每一张都有前页与后页。

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གང་ཞིག རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་རྣལ་མར་ཡང་མ་ངེས། རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཡང་མ་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

初者，“是自因成立彼之宗法，不仅未决定自因成立彼之正同、异品遍，亦未决定自因成立彼之倒同、异品遍”，即自是成立彼之不定因的性相。

གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱབ་པའི་ལྟོས་གཞི་གཉིས་གང་རུང་ལ་ ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པ་དང་། ངེས་པའི་ཆ་ནས་དབྱེ་ན། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས།

第二，自成立彼之不定因相应的补特伽罗，未决定与决定自于“成立彼之宗法待事——欲知有法”，以及“成立彼之周遍待事”二者任一共有，就此分[20]可分为：不共不定因、共不定因二者。

20 分：角度。

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

初者，“自是成立彼之不定因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，未决定自于成立彼之同品或异品随一中存在”，即自是成立彼之不共不定因的性相。

དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་མཉན་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། གསོན་ལུས་གང་ཟག་གི་བདག་བཅས་སུ་སྒྲུབ་པ་ལ། སྲོག་ལྡན་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་སྲོག་ལྡན་ལྟ་བུའོ། །

例如：声为有法，是常，因是所闻故时，所立的“所闻”，与于成立活的身体具有补特伽罗我时，立“有生命”为因时的“有生命”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས།

第二共不定因有：性相、分类二者。

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

初者，“自是成立彼之不定因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自于成立彼之同品与异品随一中存在”，即自是成立彼之共不定因的性相。

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གཉིས།

第二分类可分为：正不定因、有余因二者。

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

初者，“自是成立彼之共不定因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自于成立彼之同品与异品二者中皆有”，即自是成立彼之正不定因的性相。

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་འཁོར་ལོར། ཟུར་བཞིར་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་བཞི།

彼之分类如“宗法轮，四角正不定”所云般：同、异二品遍转之正不定因[21]，同、异二品俱一分转之正不定因[22]，异品遍转、同品一分转之正不定因[23]，同品遍转、异品一分转之正不定因[24]四者。

21 同、异二品遍转之正不定因，又可译为同、异二品能遍趣入之正不定因。

22 同、异二品俱一分转之正不定因，又可译为同、异二品二相趣入之正不定因。

23 异品遍转、同品一分转之正不定因，又可译为同品二相、异品能遍趣入之正不定因。

24 同品遍转、异品一分转之正不定因，又可译为同品能遍、异品二相趣入之正不定因。

དང་པོ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། རི་བོང་རྭ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།

第一，例如：声为有法，是常，因无兔角故时，所立的"彼"。

གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།

第二，例如：声为有法，是常，因不具有睿智故时，所立的"彼"。

གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བྱུང་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།

第三，例如：声为有法，非勤勇所发，因是无常故时，所立的"彼"。

བཞི་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།

第四，例如：声为有法，是常，因是所量故时，所立的"彼"。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས།

第二有余因可分为：性相、分类二者。

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

初者，“自是成立彼之共不定因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，未决定自于成立彼之同品、异品二者中皆有”，即自是成立彼之有余因的性相。

གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། འགལ་བ་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གཉིས།

第二，彼可分为：正有余因、相违有余因二者。

དང་པོ་ནི། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

初者，“自是成立彼之有余因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自于成立彼之同品中有”，即自是成立彼之正有余因的性相。

དཔེར་ན། ཀུན་མཁྱེན་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་རྒོལ་བའི་ངོར། ངག་སྨྲ་དེ་ངག་སྨྲ་བའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

譬如：对遍智是隐蔽义的论者，“言说”乃是成立对方言说者士夫，非遍智之正有余因。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ནི། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་བ་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

第二，“自是成立彼之有余因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自于成立彼之异品中有”，即自是成立彼之相违有余因的性相。

དཔེར་ན། ཀུན་མཁྱེན་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་རྒོལ་བའི་ངོར།
ངག་སྨྲ་ངག་སྨྲའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་དུ་སྒྲུབ་པའི་
ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའམ་ལྷ་བསྐལ་དོན་
དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར། ངག་སྨྲ་དེ་ངག་སྨྲའི་སྐྱེས་བུ་ཕ་
རོལ་པོ་ལྷ་ལས་ཚེ་འཕོས་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་བ་ལྷག་ལྡན་
གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

例如：对遍智是隐蔽义的论者，“言说”即成立对方言说者士夫，是遍智的有余因；或者，对天神是隐蔽义的补特伽罗，“言说”乃是成立对方言说者士夫，是天神死后投生的相违有余因。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

ལྷག་ལྡན་གཉིས་ཀྱི་གོ་དོན་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དེ། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་རྒྱུ་ལ་ངེས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་མ་ངེས་པས་ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་དང་།

有余二者之涵义：即自是成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自于成立彼之同品中有，自即将成为成立彼之正因，然彼未决定于成立彼之异品中无，所以是正有余。

དེ་འདྲའི་གང་ཟག་གིས་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་རྒྱུ་ལ། ངེས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་མ་ངེས་པས་འགལ་བ་ལྷག་ལྡན་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར།

这种补特伽罗决定自于成立彼之异品中有，故即将成为成立彼之相违因，然彼未决定于成立彼之同品中无，所以安立为相违有余故。

དེས་ན་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེ་ལ་བྱས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པ་དང་། ངེས་པ་གཉིས།

是故，对于所作性成立声是无常的宗法相应补特伽罗而言，有未决定所作性于成立彼之同品中有与决定二者。

དང་པོ། དེའི་ངོར་བྱས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་།

初者，对彼而言，所作性是成立彼之不共不定因。

གཉིས་པ་ལ་ཡང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་ཏུ་མ་ངེས་པ་དང་། ངེས་པ་གཉིས།

第二亦有：成立彼之同品遍未决定与决定二者。

དང་པོའི་ངོར་བྱས་པ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། གཉིས་པའི་ངོར་བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

对于初者而言，所作性是成立彼之正有余因；对于次者而言，所作性是成立声是无常的正因，应当了知。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གསུམ་པ་ནི། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་གཉིས། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའོ། །

第三不成因有二：性相、分类。

དང་པོ་ནི། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཡིན་པ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། །

初者，“尔被立为成立彼之因，而非成立彼之宗法”，即成立彼之不成因的性相。

གཉིས་པ་ལ། དོན་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། བློ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། རྒོལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་གསུམ།

第二有：待义不成因、待觉知不成因、待论者不成因三者。

དང་པོ་ལ། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། རྟགས་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། གཞི་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་ལ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་བདུན་ནོ། །

初者有七种：无因体性不成因，无有法体性不成因，因、法无异不成因，事、因无异不成因，事、法无异不成因，因于有法上随顺立式无之不成因，有法一分于因上无之不成因。

མཚན་གཞི་རིམ་པ་ལྟར་དུ། སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་ཏེ། རི་བོང་རྭས་ཕུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

事相依次为：第一，例如：士夫为有法，是痛苦者，因被兔角刺故时，所立的“彼”。

གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་རྭ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

第二，例如：兔角为有法，是无常，因是所作性故时，所立的“彼”。

གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

第三，例如：声为有法，是无常，因是无常故时，所立的“彼”。

བཞི་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།

第四，例如：声为有法，是无常，因是声故时，所立的“彼”。

ལྔ་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།

第五，例如：声为有法，是声，因是所作性故时，所立的“彼”。

དྲུག་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།

第六，例如：声为有法，是无常，因是眼知所取故时，所立的“彼”。

བདུན་པ་ནི། ལྗོན་ཤིང་ཆོས་ཅན། སེམས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། མཚན་མོ་ལོ་མ་འཁུམས་ནས་ཉལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

第七，例如：树为有法，是含识，因半夜合叶入眠故时，所立的“彼”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་བློ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཐེ་ཚོམ་ཟས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། རྟགས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྐྱོན་མེད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་བཞི།

第二待觉知不成因有：怀疑因之体性不成因、怀疑有法之体性不成因、怀疑有法与因二者不成因、无无过欲知有法不成因四者。

དང་པོ་ནི། ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཤ་ཟའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

依次如：第一，对鬼是隐蔽义的补特伽罗曰："声为有法，是无常，因是鬼之量的所量故。"时，所立的"彼"。

གཉིས་པ་ནི། དྲི་ཟའི་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར། དྲི་ཟའི་གླུ་དབྱངས་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

第二，对寻香是隐蔽义的补特伽罗曰："寻香之歌为有法，是无常，因是所作性故。"时，所立的"彼"。

གསུམ་པ་ནི། རྨ་བྱ་གང་ན་ཡོད་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར། རི་སུལ་གསུམ་གྱི་དབུ་མ་ན་ཆོས་ཅན། རྨ་བྱ་ཡོད་དེ། རྨ་བྱས་སྒྲ་སྒྲོགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།།

第三，对不知孔雀在何处的补特伽罗曰：“三个丘壑中为有法，有孔雀，因孔雀叫故。”时，所立的“彼”。

བཞི་པ་ནི། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།།

第四，对法称论师曰：“声为有法，是无常，因是所作性故。”时，所立的“彼”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གསུམ་པ་རྒོལ་བ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་དབྱེ་ན། སྔ་རྒོལ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། ཕྱི་རྒོལ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་གསུམ།

第三待论者不成因可分为三：待立论者不成因，待敌论者不成因，待立论、敌论二者不成因。

དང་པོ་ནི། གྲངས་ཅན་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། བློ་བདེ་ཆོས་ཅན། སེམས་མེད་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

初者，如：数论师对佛家曰：“觉乐为有法，无心，因是生、灭者故。”时，所立的“彼”。

གཉིས་པ་ནི། གཅེར་བུ་པས་སངས་རྒྱས་པའི་ངོར། ལྗོན་ཤིང་ཆོས་ཅན། སེམས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། ཤུན་པ་བཤུས་ན་འཆི་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

第二，如：裸行师对佛家曰：“树为有法，是含识，因剥皮则死故。”时，所立的“彼”。

གསུམ་པ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པས་གྲངས་ཅན་པའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །

第三，如：正理师对数论师曰：“声为有法，是无常，因是所作性故。”时，所立的“彼”。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གསུམ་པ་རྟགས་དཔེ་ཕྱོགས་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་བཤད་པ་ལ་དྲུག རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན། རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། དཔེའི་སྐྱོན། དཔེའི་ཡོན་ཏན། ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན། ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །

第三讲说因、喻、宗三者的功、过有六：因过、因德、喻过、喻德、宗过、宗德。

དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་འཇོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དེ་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ། རང་ཉིད་རྟགས་སྐྱོན་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

初者，“为成立声是无常，立眼知所取为因时，以眼知所取是能安立本身的角度而言，彼是具因过者”，即自是因过的性相。

དཔེར་ན་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང་ཡིན། ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ལྟ་བུ།

譬如：既被立为因，又是非三支的同位。

གཞི་ལ་སྦྱར་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་འཇོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཚ་ནས། དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད།

若结合事例〔说明〕：“以眼知所取是能安立本身的角度而言，彼是成立声是无常的具因过者”，即自是成立声是无常之因过的性相。

དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང་ཡིན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ལྟ་བུའོ །

例如：既被立为成立声是无常的因，又是非成立声是无常之三支的同位。

མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་འཇོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། དེ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད།

“以眼知所取是能安立本身的角度而言，彼是眼知所取因成立声是无常的具因过者”，即彼因成立彼之具因过者的性相。

དཔེར་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡང་ཡིན། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ལྟ་བུའོ། །

譬如：被立为眼知所取因成立声是无常的因，又非彼因成立彼之三支的同位。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ལྟར་སྣང་གཉིས་དོན་གཅིག

成立彼之有过因与成立彼之似因同义。

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ལྟར་སྣང་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་ཡིན་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

成立彼之似因与成立彼之因过二者并非同义，因成立声是无常的因过，周遍是成立彼之具因过的性相故。

འདི་དག་ལ་དགག་གཞག་གི་ཚུལ་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན། གཞན་དོན་ལེའུའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ །

如想仔细了知破、立之理，当从《善显密意疏．利他品》中了知。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཤད་པ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད།

第二讲说因德，“成立彼之三支随一”，即成立彼之具因德者的性相。

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་འགལ་ཡང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡོན་ཏན་ཅན་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། དཔེར་ན། མིག་དང་རྣ་བ་འགལ་ཡང་། མིག་ལྡན་དང་། རྣ་ལྡན་གཉིས་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །

成立彼之因过与成立彼之因德虽相违，但成立彼之具因过者与成立彼之具因德者并不相违，如：眼与耳虽相违，有眼者与有耳者却不相违。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གཉིས་པ་ནི། རྟགས་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད། རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། དེའི་མཚན་གཞི།

第二，“正因的能安立”，即因德的性相。是三支，乃彼之事相；

སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་དེ། དེའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ནོ། ། དེས་བྱས་རྟགས་སོགས་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེ།

“成立声是无常之正因的能安立”，即成立彼之因德的性相。是成立声是无常的三支，是其事相，此理，亦应推知于所作性因等。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

གསུམ་པ་དཔེ་སྐྱོན་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེའི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་འཇོག་བྱེད། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེའི་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད།

第三喻过，“成立声是无常之具同喻过者的能安立”，即成立声是无常之同喻过的性相。

མཚན་གཞི་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ་དེ་ཡིན་ནོ། །

事相：被持为是成立声是无常的同喻、亦是不具有成立彼之正同喻之性相的同位，即是彼。

བྱས་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་སོགས་ལའང་རིགས་འགྲེ་ཞིང་།

以此，亦能推知于所作性因成立彼之同喻等。

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་སྐྱོན་ཅན་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེའི་སྐྱོན་དོན་མི་གཅིག་པ་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་སྐྱོན་ཅན་དང་། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ལྟར་སྣང་གཉིས་དོན་གཅིག་པས་གནད་དུ་ངེས་པར་བྱའོ། །

成立彼之具同喻过者与成立彼之同喻过并非同义；成立彼之具同喻过者与成立彼之似同喻二者同义，当定解“此”为关要。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

བཞི་པ་དཔེའི་ཡོན་ཏན་ནི། མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད་དེ། མཐུན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད།

第四喻德，“正同喻的能安立”，即同喻德的性相。

མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན། མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། དེའི་མཚན་གཞི་ཡིན།

被持为同喻、亦具有正同喻之性相的同位，即其事相。

སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད།

“成立声是无常之正同喻的能安立”，即成立彼之同喻德的性相。

སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་གཞི་ཡིན། བྱས་རྟགས་སོགས་ལ་འདང་རིགས་འགྲེ།

被持为成立声是无常的同喻、亦是具有成立声是无常之正同喻之性相的同位，乃是成立声是无常之同喻德的事相。当推知于所作性因等。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

ལྔ་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ནི། དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཚོགས་དོན་འཇོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ། རང་ཉིད་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

第五宗过，“以事物是具有作用者之集合义的能安立本身的角度而言，是所作性因成立事物是具有作用者的具宗过者”，即自是所作性因成立事物是具有作用者之宗过的性相。

དཔེར་ན། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ལྟ་བུའོ། །

如：被持为所作性因成立事物是具有作用者之宗、亦是非齐备彼因成立彼之体性义等五法的同位。

དངོས་པོ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཚོགས་དོན་འཛོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། དེ་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ། རང་ཉིད་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་གྱི་མཚན་ཉིད།

“以事物与具有作用者之集合义是能安立本身的角度而言，是成立事物是具有作用者之具宗过者”，即自是成立事物是所作性之宗过的性相。

དཔེར་ན། དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ལྟ་བུའོ། །

例如：被持为成立事物是具有作用者的宗、亦是非齐备成立彼之体性义等五法的同位。

ཚོགས་དོན་དེ་འཛོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། དེ་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ། རང་ཉིད་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

“以彼集合义是能安立本身的角度而言，是具宗过者”，即自是宗过的性相。

དཔེར་ན། ཕྱོགས་སུ་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ལྟ་བུ་གོ །

例如：既是被持为宗，又是非齐备体性义等五法的同位。

བྱས་རྟགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་ན། དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་བོ །

是所作性因成立事物是具有作用者之宗过，周遍是彼因成立彼之具宗过者的性相。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

དྲུག་པ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད། ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད།

第六宗德，“正宗之能安立”，即宗德的性相。

མཚན་གཞི་ནི། ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་ལྟ་བུའོ། །

事相如：齐备体性义等五法。

སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཚན་ཉིད།

“成立声是无常的正宗之能安立”，即成立声是无常之宗德的性相。

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་དེ། དེའི་མཚན་གཞི་ཡིན། དེ་བྱས་རྟགས་ལ་འང་རིགས་འགྲེའོ།། །།

齐备成立彼之体性义等五法，即彼之事相，此理亦推知于所作性因。

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

འདིར་སྨྲས་པ།

ལུང་རིགས་འོད་ཟེར་གྲངས་མེད་སྤྲོས་པ་ཡིས། །
ཕས་རྒོལ་བློ་ཡི་མུན་པ་མཐར་བྱེད་ཅིང་། །
རྗེས་འཇུག་བློ་གྲོས་འདབ་སྟོང་རྒྱས་པའི་གཉེན། །
དེ་ནི་མཚུངས་མེད་པཎ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྗེ། །

于此言：

绽放无数典理光，尽灭敌者知觉闇，
令徒慧瓣茂盛友，无等大班智法王。

གང་དེའི་རིགས་གཞུང་དགོངས་ཟབ་རྒྱུན་ཆགས་སུ། །
སློབ་པར་འདོད་ཀྱང་ཡིག་ཁུར་ཆེར་ལྕི་བས། །
མ་ཐེག་ཡི་ཐང་ཆད་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར། །
དམ་པའི་གཞུང་བཞིན་མདོར་བསྡུས་འདི་བསྐྲུན་ནོ། །

恒欲学习其论典，但理幽深书担重，
为益不负劳累者，依循贤典略造此。

གང་དག་གང་ཟག་ལ་རྟོན་ཆོས་ལ་མིན། །
གནོད་སེམས་ཕྲག་དོག་གདོན་གྱིས་ཡིད་དཀྲུག་པའི། །
ཕྱོགས་ལྷུང་ཅན་ལ་ཕན་པ་དཀའ་མོད་ཀྱང་། །
གཟུར་གནས་དོན་གཉེར་ཅན་ལ་ཕན་པའང་སྲིད། །

偏见依人不依法，害意嫉妒魔扰心，
虽难饶益然可能，俾利正直希求者。

དེ་ལས་བྱུང་བའི་ལེགས་བྱས་ནི། །
རི་བོང་ཅན་གྱི་འོད་ལྟ་བུ། །
དཀར་བ་གང་ཞིག་བསགས་པའི་མཐུས། །
འཇམ་མགོན་བསྟན་པ་ཡུན་གནས་ཤོག །

于此所生善，宛如怀兔光，
愿以积白法，文殊教长住。

ཅེས་རྟགས་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཀུན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ། འབྲས་མི་ཉག་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་རྒྱལ་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ།། །།

哲蚌寺米涅[25]大格西楚称南杰[26]尊者，撰造《建立因类学显映万法之镜》圆满。

25 米涅：地名。

26 楚称南杰（藏文 ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་རྒྱལ།）：戒胜。

附录

ཟུར་བཀོད་དང་པོ།
附录一《因类学》科判表

ཟུར་བཀོད་གཉིས་པ།
附录二《因类学》名相藏、中对照表

ཟུར་བཀོད་གསུམ་པ།
附录三《因类学》名相、性相表

附录一《因类学》科判表

- 建立比度所依的因
  - 性相
  - 分类
    - 讲说正因
      - 讲说正因待事
        - 讲说宗法待事——欲知有法
        - 讲说周遍待事——同品与异品
          - 正说
          - 附带认知同喻与异喻
      - 性相
      - 讲说分类 接（续1）
        - 以体性门分类
        - 以所立法之门分类
        - 以成立方式门分类
        - 以所立门分类
        - 以趣入同品方式门分类
        - 以论者门分类
    - 讲说似因 接（续3）
  - 讲说因、喻、宗三者的功、过
    - 因过
    - 因德
    - 喻过
    - 喻德
    - 宗过
    - 宗德

附录一《因类学》科判表（续 1）

- 建立比度所依的因
  - 性相
  - 分类
    - 讲说正因
      - 讲说正因待事
      - 性相
      - 讲说分类
        - 以体性门分类
          - 果正因
            - 性相
            - 分类
              - 直接成立因的果正因
              - 成立因先行的果正因
              - 成立殊因的果正因
              - 成立因自返体的果正因
              - 比度因法的果正因
          - 自性正因
            - 性相
            - 分类
              - 观待差别自性正因
              - 清净差别自性正因
          - 不可得正因
            - 性相
            - 分类
              - 接（续 2）
        - 以所立法之门分类
          - 遮遣正因
          - 成立正因
        - 以成立方式门分类
          - 成立彼之成立名言正因
          - 成立彼之成立义正因
        - 以所立门分类
          - 信许正因
            - 信许果正因
            - 信许自性正因
            - 信许不可得正因
          - 极成正因
            - 极成自性正因
            - 极成不可得正因
          - 事势正因
            - 事势果正因
            - 事势自性正因
            - 事势不可得正因
        - 以趣入同品方式门分类
          - 成立彼之同品遍转正因
          - 成立彼之同品一分转正因
        - 以论者门分类
          - 自义时正因
          - 他义时正因
    - 讲说似因
      - 接（续 3）
  - 讲说因、喻、宗三者的功、过

附录一《因类学》科判表（续2）

- 不可得正因
  - 性相
  - 分类
    - 不现不可得正因
      - 性相
      - 分类
        - 不现之相属伴不可得正因
          - 因不现不可得正因
          - 能遍不现不可得正因
        - 不现之相违伴可得正因
    - 可现不可得正因
      - 性相
      - 分类
        - 可现之相属境不可得正因
          - 可现之能遍不可得正因
          - 可现之因不可得正因
          - 可现之自性不可得正因
          - 可现之亲果不可得正因
        - 可现之相违可得正因
          - 性相
          - 分类
            - 依赖不并存相违之相违可得正因
              - 依赖尘聚不并存相违之相违可得正因
                - 因相违可得正因
                - 能遍相违可得正因
                - 自性相违可得正因
                - 相违果相违可得正因
                - 果相违可得正因
                - 与因相违之果可得正因
              - 依赖知觉不并存相违之相违可得正因
              - 依赖有情不并存相违之相违可得正因
            - 依赖互排相违之相违可得正因

附录一《因类学》科判表（续 3）

- 建立比度所依的因
  - 性相
  - 分类
    - 讲说正因
    - 讲说讲说似因
      - 讲说相违因
        - 成立法体性的相违因
        - 成立表面之法的差别相违因
        - 成立表面之有法体性相违因
        - 成立表面有法之差别的相违因
      - 讲说不定因
        - 性相
        - 分类
          - 不共不定因
          - 共不定因
            - 性相
            - 分类
              - 正不定因
                - 同、异二品遍转之正不定因
                - 同、异二品俱一分转之正不定因
                - 异品遍转、同品一分转之正不定因
                - 同品遍转、异品一分转之正不定因
              - 有余因
                - 性相
                - 分类
                  - 正有余因
                  - 相违有余因
      - 讲说不成因
        - 性相
        - 分类
          - 待义不成因
            - 无因体性不成因
            - 无有法体性不成因
            - 因、法无异不成因
            - 事、因无异不成因
            - 事、法无异不成因
            - 因于有法上随顺立式无之不成因
            - 有法一分于因上无之不成因
          - 待觉知不成因
            - 怀疑因之体性不成因
            - 怀疑有法之体性不成因
            - 怀疑有法与因二者不成因
            - 无无过欲知有法不成因
          - 待论者不成因
            - 待立论者不成因
            - 待敌论者不成因
            - 待立论、敌论二者不成因
  - 讲说因、喻、宗三者的功、过

附录二《因类学》名相藏、中对照表

	བོད་ཡིག 藏文	རྒྱ་ཡིག 中文
1	རྟགས།	因
2	དཔེ།	喻
3	ཕྱོགས།	宗
4	སྒྲ།	声
5	རྟགས་ཡང་དག	正因
6	རྟགས་ལྟར་སྣང་།	似因
7	ལྟོས་གཞི།	待事
8	ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན།	欲知有法
9	མཐུན་ཕྱོགས།	同品
10	མི་མཐུན་ཕྱོགས།	异品
11	ཁྱོད།	尔
12	རྩོད་གཞི།	诤事
13	མཐུན་དཔེ།	同喻
14	མི་མཐུན་དཔེ།	异喻

	བོད་ཡིག 藏文	རྒྱ་ཡིག 中文
15	རི་བོང་རྭ།	兔角
16	གཞི་མཐུན།	同位
17	འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ།	无为虚空
18	ཕྱོགས་ཆོས།	宗法
19	རྗེས་ཁྱབ།	同品遍
20	ལྡོག་ཁྱབ།	异品遍
21	ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག	宗法相应的补特伽罗
22	འགོད་ཚུལ།	立式
23	མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ།	眼知所取
24	སེམས་ལྡན།	含识
25	མཉན་བྱ།	所闻
26	རྟགས་ཚུལ་གཉིས་པར་སོང་བའི་གང་ཟག	第二因支相应的补特伽罗
27	གཞལ་བྱ།	所量
28	རྩོལ་བྱུང་།	勤勇所发
29	ངོ་བོ།	体性
30	བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས།	所立法

	བོད་ཡིག 藏文	རྒྱ་ཡིག 中文
31	བསྒྲུབ་བྱ།	所立
32	འབྲས་རྟགས་ཡང་དག	果正因
33	རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག	自性正因
34	མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	不可得正因
35	དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས།	直接所立法
36	རྒྱུ་དངོས་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག	直接成立因的果正因
37	རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག	成立因先行的果正因
38	རྒྱུ་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག	成立殊因的果正因
39	རྒྱུ་རང་ལྡོག་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག	成立因自返体的果正因
40	རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག	比度因法的果正因
41	བདག་རྐྱེན།	增上缘
42	དེ་མ་ཐག་རྐྱེན།	等无间缘
43	བདག་ཉིད་གཅིག	同体性
44	ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག	观待差别自性正因
45	ཁྱད་པར་དག་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག	清净差别自性正因

	བོད་ཡིག 藏文	རྒྱ་ཡིག 中文
46	དངོས་པོ།	事物
47	མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	不现不可得正因
48	སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	可现不可得正因
49	དོན་མཐུན།	符义
50	བཅད་ཤེས།	再决知
51	དགག་བྱའི་ཆོས།	所破法
52	འབྲེལ་ཟླ།	相属伴
53	མི་སྣང་བའི་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	不现之相属伴不可得正因
54	མི་སྣང་བའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	不现之相违伴可得正因
55	མེད་དགག	无遮
56	རྒྱུ་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	因不现不可得正因
57	ཁྱབ་བྱེད་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	能遍不现不可得正因
58	མ་ཡིན་དགག	非遮
59	སྒྲུབ་པ།	成立法

	བོད་ཡིག 藏文	རྒྱ་ཡིག 中文
60	སྣང་རུང་གི་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	可现之相属境不可得正因
61	སྣང་རུང་གི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	可现之相违可得正因
62	སྣང་རུང་གི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	可现之能遍不可得正因
63	སྣང་རུང་གི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	可现之因不可得正因
64	སྣང་རུང་གི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	可现之自性不可得正因
65	སྣང་རུང་གི་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	可现之亲果不可得正因
66	དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད།	亲因无碍能力
67	དེ་འབྱུང་འབྲེལ།	从生相属
68	ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	依赖不并存相违之相违可得正因
69	ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	依赖互排相违之相违可得正因
70	རྫས་ཐ་དད།	异质

	བོད་ཡིག 藏文	རྒྱ་ཡིག 中文
71	བེམ་པོར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	依赖尘聚不并存相违之相违可得正因
72	ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	依赖知觉不并存相违之相违可得正因
73	སྲོག་ཆགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	依赖有情不并存相违之相违可得正因
74	རྒྱུ་འགལ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	因相违可得正因
75	ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	能遍相违可得正因
76	རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	自性相违可得正因
77	འགལ་འབྲས་འགལ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	相违果相违可得正因
78	འབྲས་བུ་འགལ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	果相违可得正因
79	རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	与因相违之果可得正因
80	གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད།	寒毛竖起
81	ཁ་བའི་རེག་པ།	雪触

	བོད་ཡིག 藏文	རྒྱ་ཡིག 中文
82	གྲང་རེག	冷触
83	དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ།	滚滚浓烟
84	ནུས་པ་ཐོགས་མེད།	无碍能力
85	བྱ་རོག	乌鸦
86	འུག་པ།	猫头鹰
87	དགག་རྟགས་ཡང་དག	遮遣正因
88	སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག	成立正因
89	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	成立彼之成立名言正因
90	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	成立彼之成立义正因
91	ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	信许正因
92	གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག	极成正因
93	དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	事势正因
94	དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་།	三察清净圣言
95	ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར།	极隐蔽分
96	རི་བོང་ཅན།	怀兔

	བོད་ཡིག 藏文	རྒྱ་ཡིག 中文
97	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག	成立彼之同品遍转正因
98	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག	成立彼之同品一分转正因
99	རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	自义时正因
100	གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག	他义时正因
101	འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས།	相违因
102	མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས།	不定因
103	མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	不成因
104	ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས།	成立法体性的相违因
105	སྒྲས་ཟིན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས།	成立表面之法的差别相违因
106	སྒྲས་ཟིན་གྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས།	成立表面之有法体性相违因
107	སྒྲས་ཟིན་གྱི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས།	成立表面有法之差别的相违因
108	འདུས་བསགས།	聚积体

	བོད་ཡིག 藏文	རྒྱ་ཡིག 中文
109	གྲངས་ཅན་པ།	数论师
110	དགོངས་པ་རབ་གསལ།	《善显密意疏》
111	ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས།	不共不定因
112	ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས།	共不定因
113	དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས།	正不定因
114	ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས།	有余因
115	ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས།	正有余因
116	འགལ་བ་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས།	相违有余因
117	ཀུན་མཁྱེན།	遍智
118	དོན་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	待义不成因
119	བློ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	待觉知不成因
120	རྒོལ་བ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	待论者不成因
121	རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	无因体性不成因
122	ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	无有法体性不成因

	བོད་ཡིག 藏文	རྒྱ་ཡིག 中文
123	རྟགས་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	因、法无异不成因
124	གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	事、因无异不成因
125	གཞི་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	事、法无异不成因
126	རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	因于有法上随顺立式无之不成因
127	ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་ལ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	有法一分于因上无之不成因
128	སྔ་རྒོལ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	待立论者不成因
129	ཕྱི་རྒོལ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	待敌论者不成因
130	སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་བལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།	待立论、敌论二者不成因

附录三《因类学》名相、性相表

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
1	རྟགས། 因	རྟགས་སུ་བཀོད་པ། 被立为因。
2	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས། 成立“声是无常”之因	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ། 被立为成立“声是无常”之因。
3	ཁྱོད་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པ། 尔是所作性因成立声是无常之无过欲知有法	ཁྱོད་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྩོད་གཞིར་བཟུང་བ་གང་ཞིག ཁྱོད་བྱས་པར་ཚད་མས་ངེས་ནས་ཁྱོད་མི་རྟག་པ་ཡིན་མིན་ལ་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་སྲིད་པ། 尔被持为“所作性因成立声是无常”的诤事，且量决定尔是所作性已，仍可能有补特伽罗欲了知尔是否为无常。
4	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས། 成立声是无常之同品	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་མི་རྟག་པས་མི་སྟོང་བ། 随顺成立声是无常的成立式，不以无常空。
5	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས། 成立声是无常之异品	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ཚུལ་ལྟར་མི་རྟག་པས་སྟོང་བ། 随顺成立声是无常的成立式，以无常空。
6	མཐུན་དཔེ། 同喻	མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ། 被持为同喻。
7	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ། 成立声是无常之同喻	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ། 被持为成立声是无常之同喻。
8	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག 成立彼之正同喻	བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། 被缘为“被持为所作性因成立声是无常之同喻，又具有成立彼之正同喻之性相”的同位。

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
9	དེ་སྒྲོར་གྱི་མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག 成立彼之正异喻	བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་དང་མི་ལྡན་པའི་མི་མཐུན་དཔེར་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། 被缘为“被持为所作性因成立声是无常的不具因、法二者的异喻，又具有成立彼之正异喻之性相”的同位。
10	རྟགས་ཡང་དག 正因	ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 是三支。
11	དེ་སྒྲོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག 成立彼之正因	བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 是所作性因成立声是无常的三支。
12	རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་པ། 自是成立声是无常之宗法	རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་སྒྲུབ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་སྒྲའི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ། 以自因成立声是无常之宗法相应的补特伽罗，随顺立式决定自己于声上遍有。
13	རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཡིན་པ། 自是成立声是无常之同品遍	རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་ཚུལ་གཉིས་པར་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ། 以自因成立声是无常之第二因支相应的补特伽罗，决定自己唯于成立声是无常之同品中有。
14	རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཡིན་པ། 自是成立声是无常之异品遍	རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟགས་ཚུལ་གསུམ་པར་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ། 以自因成立声是无常之第三因支相应的补特伽罗，决定自于成立声是无常的异品中遍无。

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
15	འབྲས་རྟགས་ཡང་དག 果正因	འབྲས་བུའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 是果三支。
16	དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག 烟因成立有烟山上有火之果正因	དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡང་ཡིན་དུ་བའི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་གང་ཞིག དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 被持为烟因成立有烟山上有火的直接所立法、亦是烟之因的同位存在，又是烟因成立有烟山上有火之三支。
17	རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག 自性正因	རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 是自性三支
18	བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག 所作性因成立声是无常之自性正因	བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བྱ་ཡིན་ན་བྱས་པ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 若被持为所作性因成立声是无常之直接所立法，周遍与所作性是同体性，又是所作性因成立声是无常之三支。
19	ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག 观待差别自性正因	རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས་པ་ལ། རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་བྱེད་པ་པོ་འཕེན་པ། 是自性正因，又是以说自声牵引自己的作者。
20	ཁྱད་པར་དག་པ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག 清净差别自性正因	རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས་ལ། རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་བྱེད་པ་པོ་མི་འཕེན་པ། 是自性正因，又是以说自声不牵引自己的作者。

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
21	ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 尔成立彼之不可得正因	ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡང་ཡིན་དགག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ། 尔是成立彼之正因，又有被持为尔因成立彼之直接所立法与遮遣法的同位。
22	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 自是成立彼之不现不可得正因	རང་ཉིད་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར། ཤ་ཟ་ལ་ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མཐུན་མི་འཇུག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་ཡོད། རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན། རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ཚད་མ་ལ་ལྟར་མི་རུང་བ་དེ། 自是成立“于前处，对于鬼是鬼而言是隐蔽义的补特伽罗，没有决定鬼存在之符义再决知”之不可得正因，且自因成立彼之所破法的假立义存在，而自因成立彼之所破法的假立义，于自因成立彼之欲知有法上，无法被自成立彼之宗法相应的补特伽罗之量得见。
23	མི་སྣང་བའི་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 不现之相属伴不可得正因	མི་སྣང་བའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། མེད་དགག་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། 是不现不可得正因，又是无遮的同位。
24	མི་སྣང་བའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 不现之相违伴可得正因	མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། 是不现不可得正因，又是非遮与成立法任一的同位。
25	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 成立彼之可现不可得正因	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 是成立彼之可现不可得三支。

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
26	ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 尔是成立彼之可现不可得正因	ཁྱོད་སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་ཡོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ཚད་མ་ལ་སྣང་རུང་བས་ཁྱབ་པ། 尔是成立声是非常〔法〕的不可得正因，若尔因成立彼之所破法的假立义存在，则尔因成立彼之所破法的假立义，于尔因成立彼之欲知有法上，尔因成立彼之宗法相应的补特伽罗之量周遍可显现。
27	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་གི་འབྲེལ་ཡུལ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 成立彼之可现之相属境不可得正因	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་མེད་དགག་གི་གཞི་མཐུན། 成立彼之可现不可得三支与无遮的同位。
28	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་གི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག 成立彼之可现之相违可得正因	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་མ་ཡིན་དགག་དང་སྒྲུབ་པ་གང་རུང་གི་གཞི་མཐུན། 是成立彼之可现不可得三支，又是非遮与成立法任一者的同位。
29	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག 成立彼之依赖不并存相违之相违可得正因	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། 是成立彼之相违可得正因，又是与成立彼之所破法的假立事物是异质的同位者。
30	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག 成立彼之依赖互排相违之相违可得正因	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་དང་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ། 是成立彼之相违可得正因，又是与成立彼之所破法的假立事物非异质的同位。

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
31	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་རྟགས་ཡང་དག 成立彼之遮遣正因	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན། དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ། 是成立彼之三支，且凡是被持为成立彼之直接所立法周遍是遮遣法。
32	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག 成立彼之成立正因	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ། 是成立彼之三支，且凡是被持为成立彼之直接所立法周遍是成立法。
33	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག 成立彼之成立名言正因	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟུང་བྱ་ཡིན་ན། མཚོན་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཡིན་པ། 被持为成立彼之直接所立法，周遍是名相，又是成立彼之三支。
34	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག 成立彼之成立义正因	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཡིན་པ། 被持为成立彼之直接所立法，周遍是性相，又是成立彼之三支。
35	དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་ལུང་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག 彼因成立此圣言如是之信许正因	དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ཀྱིས་སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ་ཞེས་པའི་ལུང་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་འདྲའི་ལུང་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 以三察清净圣言因，成立“施受用戒乐”之圣言，于自所诠义无欺诳的直接所立，周遍是极隐蔽分，且是彼因成立此圣言如是之三支。

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
36	དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་གྲགས་རྟགས་ཡང་དག 彼因成立如此之极成正因	རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 于分别境上存在之因，成立“怀兔”可称呼为“月亮”之直接所立法，周遍是声起共称，且是此因成立彼之三支。
37	དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག 彼因如是成立彼之事势正因	བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན། ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 所作性因成立声是无常之直接所立，周遍是稍隐蔽分，又是此因如是成立彼之三支。
38	ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག 尔是成立彼之同品遍转正因	ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་དེ་གཞི་དེར་སྒྲུབ་པའི་འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག གཞི་དེ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་ཡིན། ཁྱོད་ཆོས་དེ་གཞི་དེར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཡིན་པ། 尔因成立彼法是彼事的立式为“是立式”，且是彼事周遍是尔，尔亦是成立彼法是彼事的三支。
39	ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག 尔是成立彼之同品一分转正因	ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཆོས་དེ་གཞི་དེར་སྒྲུབ་པའི་འགོད་ཚུལ་ཡིན་འགོད་གང་ཞིག གཞི་དེ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ། ཁྱོད་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་པ་ཡང་ཡིན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། 尔因成立彼法是彼事的立式为“是立式”，且彼事不周遍是尔、亦不周遍非尔，尔〔亦〕是成立彼法是彼事的三支。
40	ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག 尔是成立彼之自义时正因	ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་མེད་པ། 尔是成立彼之正因，且无尔因成立彼之正敌论者。

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
41	ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག 尔是成立彼之他义时正因	ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་ཡོད་པ། 尔是成立彼之正因，且尔因成立彼之正敌论者存在。
42	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་རྟགས་ཡིན་པ། 自是成立彼之相违因	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ། 以自因成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自因成立彼之同、异品的周遍颠倒。
43	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། 自是成立彼之不定因	རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གང་ཞིག རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་རྣལ་མར་ཡང་མ་ངེས། རང་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཡང་མ་ངེས་པ། 是自因成立彼之宗法，不仅未决定自因成立彼之正同、异品遍，亦未决定自因成立彼之倒同、异品遍。
44	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། 自是成立彼之不共不定因	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པ། 自是成立彼之不定因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，未决定自于成立彼之同品或异品随一中存在。
45	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། 自是成立彼之共不定因	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ། 自是成立彼之不定因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自于成立彼之同品与异品随一中存在。

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
46	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། 自是成立彼之正不定因	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ། 自是成立彼之共不定因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自于成立彼之同品与异品二者中皆有。
47	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས། 自是成立彼之有余因	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པ། 自是成立彼之共不定因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，未决定自于成立彼之同品、异品二者中皆有。
48	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས། 自是成立彼之正有余因	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ། 自是成立彼之有余因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自于成立彼之同品中有。
49	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་བ་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས། 自是成立彼之相违有余因	རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་ཉིད་དེ་སྒྲུབཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ། 自是成立彼之有余因，且自成立彼之宗法相应的补特伽罗，决定自于成立彼之异品中有。
50	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། 成立彼之不成因	ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་ཡིན་པ། 尔被立为成立彼之因，而非成立彼之宗法。

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
51	རང་ཉིད་རྟགས་སྐྱོན་ཡིན་པ། 自是因过	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་འཇོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དེ་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ། 为成立声是无常，立眼知所取为因时，以眼知所取是能安立本身的角度而言，彼是具因过者。
52	རང་ཉིད་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན། 自是成立声是无常之因过	མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་འཇོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ། 以眼知所取是能安立本身的角度而言，彼是成立声是无常的具因过者。
53	དེའི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན། 彼因成立彼之具因过者	མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་འཇོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། དེ་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ། 以眼知所取是能安立本身的角度而言，彼是眼知所取因成立声是无常的具因过者。
54	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡོན་ཏན་ཅན། 成立彼之具因德者	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་། 成立彼之三支随一。
55	རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། 因德	རྟགས་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད། 正因的能安立。
56	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། 成立彼之因德	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད། 成立声是无常之正因的能安立。
57	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེའི་སྐྱོན། 成立声是无常之同喻过	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེའི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་འཇོག་བྱེད། 成立声是无常之具同喻过者的能安立。

	མཚོན་བྱ། 名相	མཚན་ཉིད། 性相
58	མཐུན་དཔེའི་ཡོན་ཏན། 同喻德	མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད། 正同喻的能安立。
59	དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་དཔེའི་ཡོན་ཏན། 成立彼之同喻德	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད། 成立声是无常之正同喻的能安立。
60	རང་ཉིད་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་པ། 自是所作性因成立事物是具有作用者之宗过	དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཚོགས་དོན་འཇོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ། 以事物是具有作用者之集合义的能安立本身的角度而言，是所作性因成立事物是具有作用者的具宗过者。
61	རང་ཉིད་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོན། 自是成立事物是所作性之宗过	དངོས་པོ་དང་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཚོགས་དོན་འཇོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། དེ་དངོས་པོ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ། 以事物与具有作用者之集合义是能安立本身的角度而言，是成立事物是具有作用者之具宗过者。
62	རང་ཉིད་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་པ། 自是宗过	ཚོགས་དོན་དེ་འཇོག་བྱེད་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས། དེ་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་དུ་སོང་བ། 以彼集合义是能安立本身的角度而言，是具宗过者
63	ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། 宗德	ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད། 正宗之能安立。
64	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། 成立声是无常之宗德	སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་འཇོག་བྱེད། 成立声是无常的正宗之能安立。

附录：笔记页

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21

YEAR ____________ MONTH ____________

DATE	DAY	DIARY
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		

DATE ／ ／ （ ）

MEMO

第 3 页

YEAR ____________ MONTH ____________

DATE	DAY	DIARY
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		

DATE / / ( )

MEMO

第 6 页

YEAR ____________ MONTH ____________

DATE	DAY	DIARY
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		

DATE / / ( )

MEMO

YEAR MONTH

DATE	DAY	DIARY
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		

DATE / / ( )

MEMO

YEAR ____________ MONTH ____________

DATE	DAY	DIARY
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		

DATE　　　　／　　　／　　　(　　)

MEMO

YEAR ______________ MONTH ______________

DATE	DAY	DIARY
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		

DATE　／　／　（　）

MEMO

YEAR ____________ MONTH ____________

DATE	DAY	DIARY
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		
/		

DATE ／ ／ ( )

MEMO

第 21 页

PANDITA TRANSLATION GROUP
班智達翻譯小組

学习传授佛陀经论典
研讨力行佛陀正知见
建立传承佛陀正教法
利益广大群众诸有情

书　　名：རྟགས་རིགས། 因类学
全　　称：རྟགས་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཀུན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།
建立因类学显映万法之镜
作　　者：ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་རྒྱལ། 戒胜
译　　者：佛子
出 版 者：班智达翻译小组

班智达官网　班智达官方Line　班智达WhatsApp群

地　　址：305-42新竹县新埔镇义民路三段622巷52弄5号
网　　址：http://www.panditatranslation.org
电子邮件：panditatranslation@gmail.com
台湾护持帐号：银行代号006 帐号：5230-899-010-314
合作金库 开元分行 户名：陈冠荣
澳洲护持帐号：Buddha Geluk Pandita Translation Group
Bank: ANZ BSB: 013 366 Account no: 1971 99649
出版日期：2024年 7月初版 ISBN 978-626-981-846-4(PDF)
电子书设计制作：班智达翻译小组
电子书播放资讯：作业系统：不限　档案格式：PDF
使用载具：不限　档案内容：文字
其他类型版本说明：
2013年5月初版ISBN 978-986-877-522-0(软精装)
宗喀巴大师像摄影：刘明清
小喇嘛插图授权：陈冠荣